

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

ШКОЛСКА 2022/23.

Назив школе: ОШ "Вук Караџић"

Место и адреса: Лозница, Филипа Кљајићабр. 45

Број телефона директора: 015/877-202

Број факса: 015/877-202

Име и презиме вд школе директора: Владан Андрић

ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
 - стицање квалитетних знања, вештина и ставова које су сви- ма неопходне за лично остварење и развој, инклузију и запослење и стицање и развијање основних компетенција у погледу комуникацијена матерњем језику, комуникацијена страним језицима, тематичке писмености и основних компетенција у науци и техно- логији, дигиталне компетенције, компетенције учења како се учи, међуљудске и грађанске компетенције и културног изражавања;
 - развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса;
 - развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
 - оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању, професионалном раду и свакодневном животу ради унапређивања личног живота и економског, социјалног и демократског развоја друштва;
 - развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота и укључивање у међународне образовне и професионалне процесе;
 - развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања својих мишљења;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота
- оспособљавање за рад и занимање стварањем стручних компетенција, у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада, развојем савремене науке, економије, технике и техно- логије;
 - развој и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
 - развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;
 - развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;
 - развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, права на различитост и бризи за друге, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и лично одговорности;
 - формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултуралног туризма, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
 - развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастарне равноправности, толеранције и уважавања различитости;
 - повећање образовног нивоа становништва и развој Републике Србије као државе засноване на знању.

ФОНД ЧАСОВА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик и књижевност	5	144
2.	Страни језик-енглески	2	72
3.	Ликовна култура	2	72
4.	Музичка култура	2	72
5.	Историја	1	36
6.	Географија	1	36
7.	Математика	4	144
8.	Биологија	2	72
9.	Техника и технологија	2	72
10.	Физичко и здравствено васпитање	2	72
11.	Информатика и рачунарство	1	36
Укупно : А		24	864

Редни	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
	Верска настава / Грађанско васпитање ⁴	1	36
	Други страни језик- италијански-матична школа,руски –ИО Зајача	2	72
Укупно : Б		3	108
Укупно : А+Б		27	972
Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Редовна настава	27	972
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36
Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Обавезне ваннаставне активности		
	Час одељенског старешине	1	36
	Обавезна физичка активност - ОФА	1.5	54
	Хор- оркестар	1-2	36-72
2.	Слободне активности		
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
	Екскурзије	1 дан – може до 2 дана	

Списак наставника који предају

предмет	Презиме и име наставника, ссс	школа	Одељења где предаје
Српски језик	- Марковић Жељка, VII	- матична школа	- 5/1,2,3
	-Осатовић Слајана, VII	-ИО Зајача	-5/4
Страни језик- енглески	-Симић Де Граф Сања, VII	-матична школа	-5/1
	- Косовац Петар, VII	-ИО Зајача	-5/2,3
Ликовна култура	- Косовац Петар, VII	-ИО Зајача	-5/4
	-Фафулић Ана, VII	-матична школа	-5/1,2,3
Музичка култура	-Павлица Катарина, VII	- ИО Зајача	-5/4
	-Кокановић Зоран, VI	-матична школа и -ИО Зајача	-5/1,2,3
Историја		-ИО Зајача	-5/4
	-Митровић Весна, VII	-матична школа	-5/1,2,3
Географија	-Станојевић Светлана, VII	-матична школа	-5/1,2,3

	-Павловић Зорица ,VII	-ИО Зајача	-5/4
Математика	-Драган Јовановић, VII	-матична школа	-5/1,2,3
	-Милићевић Мирјана, VII	-ИО Зајача	-5/4
Биологија	-Стефановић Миланка VI -Живановић Слађана, VII	-матична школа	-5/2,3 -5/1
	- Живановић Слађана, VII	-ИО Зајача	-5/4
ТиТ	- Секулић Мирослав ,VII	-матична школа	-5/1,2,3
	- Павловић Зорица ,VII	-ИО Зајача	-5/4
Физичко и здравствено васпитање+ОФА	-Андрић Добро,VII -Бурмазовић Дарко,VII	-матична школа	-5/1,2 -5/3
	-Бурмазовић Дарко,VII	-ИО Зајача	-5/4
Верска настава -- прав.катих.	-Деспотовић Драгана , VII - Негић Иван ,VII	-матична школа	-5/2,3 -5/1
Грађанско васпитање	- Негић Иван ,VII * за ГВ –комисија за разредни испит	-ИО Зајача	5/4
ИЛМУДИН	- Мехмед Вели,VII	-матична школа	Група5-8.раз.
Други страни језик – -италијански (матична школа),	-Марковић Мирјана,VII -Јевтић Сенка,VII	-матична школа	-5/3 -5/1,2
	-руски (ИО Зајача) -Живановић Слађана ,VII	-ИО Зајача	-5/4
Информатика и рачунарство	-Марковић Мирослав , VII	-матична школа	-5/1,2,3
		-ИО Зајача	-5/4
Слободна наставна активност *Медијска писменост *Вежбањем до здравља	-Самуровић Светлана, VII -Бурмазовић Дарко,VII	-матична школа	-5/1,2 -5/3
	*Чувари природе -Павловић Зорица ,VII	-ИО Зајача	-5/4

РАЗРЕДНЕ СТАРЕШИНЕ

5/1 – Драган Јовановић

5/2 – Марковић Желјка

5/3 – Косовац Петар

5/4 - Живановић Слађана

СТРУКТУРА ОДЕЉЕЊА

	дечаци	девојчице	укупно
5/1	12	7	19
5/2	13	6	19
5/3	13	6	19
5/4	3	4	7
укупно	41	23	64

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ – БРОЈНА ЗАСТУПЉЕНОСТ УЧЕНИКА

	ВЕРОНАУКА		ГВ
	Правосл.	ИЛМУДИН	
5/1	19		1
5/2	19		
5/3	19		
5/4	7		
укупно	64		1
	СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК - ИТАЛИЈАНСКИ 5/1 , 5/2, 5/3 - РУСКИ 5/4	
5/1- Медијска писменост	19	19	
5/2- Медијска писменост	19	19	
5/3- Вежбањем до здравља	19	19	
5/4-Чувари природе	7	7	
укупно	64	64	

Допунска и додатна настава , СА

предмети	Задужени наставник
Српски језик –допунска - додатна	-сви који предају предмет у 5.р. - сви који предају српски ј. у 5.р.
Математика –допунска - додатна	-сви који предају предмет у 5.р. -сви који предају предмет у 5.р.
Енглески језик –допунска	-сви који предају предмет у 5.р.
Италијански језик –допунска	-сви који предају предмет у 5.р.
Руски језик –допунска	-сви који предају предмет у 5.р.
Историја –допунска	-Митровић Весна.
Географија –допунска	- Станојевић Светлана
ТиТ - секција	-сви који предају предмет у 5.р.
Музичка к. - хор	Кокановић Зоран

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ РАДА

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ РАДА	ФОНД ЧАСОВА	Задужени наставник
ЧОС	36	Одељенске старешине: 5/1 – Драган Јовановић 5/2 – Марковић Жељка 5/3 – Косовац Петар 5/4 - Живановић Слађана
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	36-72	- одељенске старешине -наставници у ЦКрсту -наставници у Ученичком парламенту (Марковић Мирјана, Зорица Павловић) -школски педагог , психолог -наставници ликовне и муз.к., српског језика, те физичког васпитања
Екскурзије	1 дан	Одељенске старешине: Одељенске старешине: 5/1 – Драган Јовановић 5/2 – Марковић Жељка 5/3 – Косовац Петар 5/4 - Живановић Слађана

ПЛАН РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ ЗА 5. РАЗРЕД

Бр. часа	Теме за ЧОС
1.	Организовање одељенског колектива
2.	Упознавање са кућним редом школе и правилником о оцењивању ученика
3.	Прикупљање података о ученицима / социјални статус...
4.	Сређивање школског дворишта
5.	Дечија недеља
6.	Како проводимо слободно време-разговор, размена идеја, препорука... /школски психолог
7.	Методје успешног учења, како учити који предмет.../интерактивна радионица /школски педагог
8.	Анализа резултата рада и редовност похађања наставе
9.	Хигјена школске средине и њен утицај на здравље ученика
10.	Васпитавање за одржавање личне хигијене
11.	Проблеми који нас муче/присуство и школског педагога-психолога
12.	Култура исхране, становања и одевања
13.	Средства масовне комуникације и њихов утицај
14.	Болести неправилне исхране
15.	Помоћ ученицима са проблемима
16.	Шта је за нас лепо понашање
17.	1. полугодиште-успех
18.	Како смо провели зимски распуст
19.	Светосавска свечаност
20.	Како се припремамо за такмичења,...
21.	Предавање о психоактивним супстанцама
22.	Акције солидарности
23.	Набавка уџбеника за следећу школску годину-снимање стања
24.	3. тромесечје-постигнут успех и владање
25.	Разматрање шта је коме тешко у 5. разреду и размена мишљења о решавању истог

26.	Култура рада-радне навике,одговорност према раду
27.	Акција уређења школског дворишта
28.	Ближи се екскурзија-договор,припрема
29.	Утисци са екскурзије
30.	Акција солидарности
31.	Социјални притисак вршака и проблеми понашања
32.	Компјутерска зависност и како безбедно користити интернет
33.	Анализа постигнућа на такмичењима
34.	Какве су нам оцене-можемо ли боље
35.	Сређивање разредне документације
36.	Анализа рада ОЗ

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈЕ УЧЕНИКА 5.РАЗРЕДА

Програм за једнодневну екскурзију 5. Разред 2022/2023

План за извођење екскурзије за 5. разред школске 2022/2023. године. Предлажемо посету Сокограда (само комплекс), потом преко Љубовије, вожња Шарганском осмицом и да у вожњи деца обавезно буду у истим вагонима и да не буду помешана са осталим туристима, кратки предах на Тари поред неког хотела или ресторана, посету манастира Рача и истим путем повратак ка Лозници.

Да је могућ гратис на сваких 20 ученика, обезбеђен доктор и водич.

Аутобус до 10 година старости.

Време реализације мај 2023.

Друштвене,техничке,хуманитарне,спортске и културне активности

активности	време реализације	начин остваривања
Трка за срећније детињство	октобар	сарадња са ЦК Лознице, наставници физичког васпитања,одељенске старешине
Дан школе	новембар	сарадња са задуженим за културну и јавну делатност школе

Свети Сава	јануар	сарадња са задуженим за културну и јавну делатност школе
такмичења	Током године	предметни наставници
Крос РТСа	мај	наставници физичког васпитања, одељенске старешине
Акција „Друг-другу“	мај	сарадња са ЦК Лознице, одељенске старешине

Програм здравствене превенције

Превентивна здравствена заштита обухвата бригу о здрављу и правилном развоју ученика, хигијенским условима рада у школи и ван ње.

У оквиру свог редовног Годишњег плана рада Здравствени центар Лозница у сарадњи са школом и родитељима организује редовне систематске прегледе и вакцинацују.

Школа у оквиру одговарајућих предмета и других садржаја рада, програму здравствене превенције посвећује посебну пажњу, с обзиром да је циљ овог васпитно-образовног подручја изграђивање свестране личности, личности оспособљене да брине за сопствено здравље, развијање љубави и смисла за вредновање животне средине. У здравственом просвећивању ученика учествују учитељи, наставници, стручни сарадници, и сарадници ван школе. Садржаји рада из ове области налазе се у редовним наставним плановима и програмима као и програмима ЧОЗ и ЧОС, плановима рада стручних сарадника школе. Учешће на такмичењима у пружању прве помоћи – за старији узраст, ће бити још један од начина остваривања овог програма.

Циљ наставе здравственог васпитања јесте да ученици овладају основним знањима, вештинама, ставовима и вредностима из области здравственог васпитања, кроз учење засновано на искуству. Учење садржаја здравственог васпитања подразумева превођење онога што знамо о здрављу у жељени начин понашања, уз препознавање правих животних вредности и подстицање оптималног развоја личности.

Задаци наставе здравственог васпитања су:

- развијање психички и физички здраве личности, одговорне према сопственом здрављу;
- стварање позитивног односа и мотивације за здрав начин живљења;
- васпитавање ученика за рад и живот у здравој средини;

- стицање знања, умења, ставова и вредности у циљу очувања и унапређивања здравља;
 - промовисање позитивних социјалних интеракција у циљу очувања здравља,
 - подстицање сазнања о себи, свом телу и сопственим способностима;
 - развијање психичких и моторних способности у складу са индивидуалним карактеристикама;
 - мотивисање и оспособљавање ученика да буду активни учесници у очувању свог здравља;
 - развијање навика код ученика за очување и неговање своје околине;
 - развијање истраживачких способности, критичког мишљења и креативности;
 - проширивање знања о јединству и свеопштој повезаности процеса у природи;
 - развијање одговорног односа према себи и другима;
 - укључивање породице на плану промовисања здравља и усвајања здравог начина живота;
 - развијање међусобног поштовања, поверења, искрености, уважавања личности, једнакости и отворене комуникације;
 - усвајање и прихватање позитивних и сузбијање негативних облика понашања значајних за очување здравља;
 - упознавање са најосновнијим елементима здравог начина живота;
 - упознавање са протективним факторима за здравље, као што су: физичка активност и боравак у природи
- Према посебном програму са ученицима реализоваће се здравствено просвећивање кроз конкретне теме:
- Култура живљења и људске потребе (здравље и здрави стилови живота, лична хигијена, бављење спортом...)
 - Исхрана
 - Пубертет (психо-моторни развој...)
 - Болести зависности—превенција
 - Проблем понашања младих и социјални притисак вршњака...

Програм еколошке заштите животне средине и естетског уређења школе

Основни циљ програма еколошке заштите животне средине је подстицање ученика на размишљање о проблему заштите и унапређивања животне средине. Несумњиво да је од великог значаја и развијање правилног односа према радној средини, подстицање ученика на уређење учионица, других просторија у школи и школског дворишта. У реализацији овог програма неопходно је ангажовање учитеља, наставника биологије, физичког васпитања и ликовне културе.

Конкретизација програма естетског уређења школе

Садржај	Носиоци посла	Учесници у раду	Време
---------	---------------	-----------------	-------

Уређење учионица Уређење одељењских паноа	Одељ.старешина	Свако одељење у својој учионици	Током године
Функционално опремање хола за презентацију рада секција	Предметни наставници	Чланови секција	Током године
"Кућни ред у школи" Истицање диплома ученика са такмичења Истицање важних информација код дежурних ученика	Школски педагог-психолог	Чланови УП	септембар
Тематске изложбе у холу школе	наставници секције	Чланови секција	Током године
Акција сређивања школског дворишта	ОС и наставници биологије	ученици	Током године
Пријављивање за избор најуређеније учионице и школског дворишта	Наставник у Црвеном крсту школе	ученици	2.полугодиште

Програм превенције насиља

Превентивне активности	Методе рада	Носиоци програма
Упознавање ученика са кућним редом	Фронтални	Одељенске старешине
Дежурство у школи	Дежурство се остварује у комбинацији дежурних наставника и ученика 7. и 8.разреда – свакодневно се води Књига дежурства ,а деж.ученици воде свој формулар дежурства	Наставник који прави распоред уз распоред часова прави распоред дежурства , а одељенске старешине одређују дежурне ученике
Теме за ЧОС-е о другарству,сарадњи, односу према другима, слободном времену, о	Фронтално, Дискусија, Радионице, Предавања	ОС, Школски педагог, Сарадници ван школе

опасностима из окружења и на родитељским састанцима		
Реализација наставних и ваннаставних програма којима се развија и негује богатство различитости и културе понашања	Фронтално, Дискусија, Радионице, Предавања	Предметни наставници, учитељи
Недеља акције „Помоћ другу“		Задужени наставници за рад Црвеног крста
Саветодавни разговори индивидуални и групни са школским педагогом	Саветодавни разговори	Школски педагог
Обавештења у школи по питању превенције кршења Правилника о понашању ученика		Директор

Сугестија : у раду са децом пропагирати асертивне облике понашања и примењивати елементе активне наставе .

Интервентне активности

- Примена мера и поступка о дисциплинској одговорности ученика и одраслих-запослених у школи а према Закону о школи
- Евиденција , било да се ради о сумњи или сазнању да се насиље дешава-путем упитника,које попуњава и потписује лице које извршава пријаву
- Примена процедуре и поступака интервенције у заштити деце од насиља, а према шеми датој у Посебном Протоколу
- Сарадња са релевантним службама
- Праћење учесталости насиља
- Подршка деци која трпе насиље
- Рад са децом која врше насиље
- Саветодавни рад са родитељима

У образовно-васпитном систему нема места за истрагу и доказивање злостављања и занемаривања. Ти задаци су у надлежности других система ВАЖНО: Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати **принцип поверљивости**, као и принцип **заштите најбољег интереса детета/ученика**.

Чланови Школског тима за заштиту деце од насиља

Стални чланови : Директор

Школски психолог

Школски педагог

Секретар школе

Повремени чланови : Одељенски старешина

Дежурни наставник

Програм инклузивног образовања

У овој школској години, на основу прошлогодишњих постигнућа ученика, су 2 ученика који раде по ИОП2.

Током године су могиуће и измене.

Сарадња са родитељима

Сарадња са родитељима ученика је од значаја за правилно одвијање образовно-васпитног рада, тако да је школа у обавези да програмира сталну сарадњу са родитељима, да их обавештава о напредовању, као и о проблемима са којима се сусреће приликом реализације образовно-васпитног рада. Родитељи су укључени у образовно-васпитни рад школе кроз сарадњу са одељенским старешинама, педагогом и директором школе.

-Индивидуални контакт са родитељима ("Дан отворених врата").

-Родитељски састанци

Најважнији садржаји који се реализују у оквиру родитељских састанака:

Динамика	Садржај
Информације о почетку школске године Избор представника родитеља у Савет родитеља школе Осигурање ученика Екскурзије и настава у природи-информације,анкетирање	Септембар
Реализација образовно – васпитног процеса и прописаног фонда часова на крају првог класификационог периода Успех, дисциплина и изостанци ученика Предлог мера за побољшање успеха ученика	Новембар
Реализација образовно – васпитног процеса и прописаног фонда часова на крају првог полугодишта Успех, дисциплина и изостанци ученика Сарадња са родитељима	Децембар-јануар
Успех, дисциплина и изостанци ученика Организовање реалних сусрета	Март-април-мај
Реализација образовно – васпитног процеса и прописаног фонда часова на крају другог полугодишта Успех, дисциплина и изостанци ученика Организација припремне наставе Разматрање извештаја о изведеној екскурзији	Јун

ПРОГРАМ РАДА БИБЛИОТЕКЕ

Васпитно образовна делатност:

- Упознавање ученика са књигом и библиотеком
- Примање ученика у чланство библиотеке
- Помоћ ученику при избору књиге

Сарадња са наставницима:

- Припремање наставника за рад на часу – грађа школске библиотеке
- Припремање ученика за васпитно образовни процес – упућивање ученика на коришћење библиотечке грађе
- Стручно усавршавање наставника – обезбеђивање потребне библиотечке грађе за стручно усавршавање

Библиотечко информацијска делатност:

- Систематско информисање о новонасталим књигама, стручним часописима и некњижној грађи
- Припремање тематских изложби у вези са културним акцијама и јубилејима

Припремање и организовање културних активности

- Културна и јавна делатност: изложбе нових књига и књига за читање, изложба награђених књига из наше и светске књижевности – уколико постоје у библиотеци
- Сарадња са секцијама литерарном, музичком и ликовном..
- Укључивање у програм културне и јавне делатности школе
- Организовање књижевних сусрета
- Учешће у организовању литерарних конкурса

Презентација стручне литературе

- Сарадња са предметним наставницима у утврђивању годишњег плана обраде лектире и коришћење библиотеке
- Обезбеђивање стручне грађе за потребе образовно-васпитног рада за ученике и наставнике

НАЧИН ПРАЋЕЊА РАДА УЧЕНИКА

Оцењивање и праћење рада и успеха ученика сталан је пратилац и саставни део васпитно образовног рада. Оцена као резултат упознавања, праћења рада и вредновања знања, залагања и активности ученика треба:

- да благовремено обавести ученике и родитеље
- да подстиче ученике на веће ангажовање и мотивише за системско учење
- да буде основа за утврђивање узрока застоја и тешкоћа у напредовању ученика

Праћење рада и напредовања ученика треба вршити у свим фазама наставе током читаве школске године. При томе користити разноврсне технике, као што су:

- разне форме усменог проверавања;
- школски писмени задаци;
- писмене контролне вежбе, наставни листићи, тестови и др.
- разноврсни практични радови;
- текуће праћење рада и односа према предмету на часу и ван њега
- рад ученика у допунском или додатном раду и слободним активностима;
- домаћи задаци (доношење и квалитет израде);
- праћење уредности ученикових свезака
- праћење постигнућа на такмичењима

План оцењивања и праћења рада и успеха ученика као саставни део сваког наставника, треба да садржи форме и методе које ће се користити, њихово узајамно комбиновање, као и календар њиховог коришћења.

Сваки наставник ће у својим припремама водити уредну евиденцију појединачног праћења рада ученика и извештај подносити активу петог разреда који ће се састајати крајем сваког месеца.

Извештај треба да садржи:

- анализу одељења као целине
- имена ученика који имају потешкоће у учењу
- мере које су предузете по том питању
- предлози Актива за побољшање резултата
- дисциплински проблеми и њихово решавање

Праћење ће бити од реализовано од стране предметних наставника, разредних старешина и педагога школе (карактеристични случајеви) и путем анкета.

ЕВАЛУАЦИЈА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Евалуација реализације Школског програма може се остварити кроз следеће:

- комисијски преглед евиденције наставних и ваннаставних активности
- подношењем извештаја на разредним већима (седнице Разредног већа)
- месечне консултације актива V разреда у вези са реализацијом Школског програма,
- консултације са ШУ
- разменом искустава на стучним активима
- подношење извештаја о изведеним екскурзијама,
- прављење плана писмених провера - актив V разреда као и договор о уједначеном вредновању-оцењивању.

***** **** ***** **** ***** **** ***** ****

За израду програма коришћен је :

-Годишњи план рада школе

-Школски развојни план

-Закон о основној школи

-Правилник о оцењивању ученика

-Правилник за самовредновање

-Просветни гласник од 16.10.2017.год.

- Правилника о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС Просветни гласник”, бр. 15/18, 18/18, 3/19, 3/20 и 6/20)

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИКИ КЉИЖЕВНОСТ

Циљеви наставе и учења *српског језика и књижевности* јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстицање имагинације и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да умерено приступи делу и приликом тумачења открива различите слојеве значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

БЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
КЉИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова - одреди род књижевног дела и књижевну врсту - разликује карактеристике народне од карактеристике уметничке књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на природној мотивацији - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и прози (делови, фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава) - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца - разликује облике казивања - увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике 	<p>ЛИРИКА</p> <p>Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна песма: <i>Вила зидоград</i> 2. Народне лирске песме о раду (избор); народне лирске породичне песме (избор) 3. Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i> 4. Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i> 5. Душан Васиљев: <i>Домовина</i> 6. Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i> 7. Милован Данојлић: <i>Шљива</i> 9. Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду умоди</i> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Песник и лирски субјекат. Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме. Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац). Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност. Стилске фигуре: епитет, ономатопеја. Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту - процени основни тон певања, приповедања и лидрамске радње (шаљив, ведар, тужан исл.) - развија имагинацијски богата асоцијацијена основна мотива књижевних дела - одреди тему и главне и споредне мотиве 	
	<ul style="list-style-type: none"> - анализира узрочно-последично низање мотива - илуструје особине ликова примерима из текста - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима - уважава националне вредности и негује српску културно историјску баштину - наведе примере личне добити од читања - напредује у стицању читалачких компетенција - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст 	<p>ЕПИКА</p> <p>Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна песма: <i>Свети Саво</i> 2. Народна песма: <i>Женидба Душанова</i> (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) 3. <i>Еро с оногасвијета</i> 4. <i>Дјевојка царана мудрила</i> 5. Милован Глишић: <i>Прва бразда</i> 6. Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак) 7. Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i> 8. Иво Андрић: <i>Мостови</i> 9. Данило Киш: <i>Дечак и пас</i> 10. Горан Петровић: <i>Месец над тензијом</i> 11. Антон Павлович Чехов: <i>Шала</i> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Писац и приповедач.</p> <p>Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу.</p> <p>Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља.</p> <p>Карактеризација ликова – начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака.</p> <p>Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска), шаљива народна прича</p>
		<p>ДРАМА</p> <p>Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бранислав Нушић: <i>Кирија</i> 2. Душан Радовић: <i>Капетан Цон Пиплфокс</i> 3. Љубиша Ћокић: <i>Биберче</i> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Позоришна представа и драма.</p> <p>Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија.</p> <p>Драмске врсте: једночинка, радио-драма.</p>
		<p>НАУЧНО ПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Стефановић Караџић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српског</i>) 2. Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак)

		<p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Епске народне песме</i> (о Немањићима и Мрњавчевићима – преткосовски тематски круг) 2. <i>Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче</i> (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке) 3. Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i> 4. Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склона ишта) 5. Марк Твен: <i>Доживљаји Тома Сојера</i> 6. Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић, Ивана Нешић: <i>Зелен-бабини дарови (одломци)</i>) 7. Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i> 8. Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...)
		<p>Допунски избор лектире</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Јован Јовановић Змај: <i>Песмо моја</i> (из <i>Ђулића</i>) 2. Стеван Раичковић: <i>Велико двориште</i> (избор) 3. Иван Цанкар: <i>Десетица</i>
БЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве речи од непроменљивих - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деκлинацију - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава глаголске облике у складу са нормом - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) 	<p>ГРАМАТИКА (морфологија, синтакса)</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Именице – значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске).</p> <p>Промена именица (деκлинација): граматичка основа, наставак и облици, појам падежа.</p> <p>Основне функције и значења падежа (с предлози - зима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место).</p> <p>Придеви – значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни, месни, временски); род, број, падежи, компарација придева.</p> <p>Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу.</p> <p>Заменице – личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица <i>себе, се</i>.</p> <p>Бројеви – врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на <i>-ица</i>) и редни бројеви.</p>

		<p>Глаголи – глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I.</p> <p>Предикатска реченица – предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (заместо, за време, значајност; заузрок и за меру и количину); апозиција.</p>
	<p>- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова</p> <p>- користи Правопис (школско издање)</p>	<p>ПРАВОПИС</p> <p>Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева.</p> <p>Заменица <i>Ви</i> из поштовања.</p> <p>Одрична речца <i>не</i> уз именице, придеве и глаголе; речца <i>нај</i> у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви.</p> <p>Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p>
	<p>- правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице</p> <p>- говори јасно поштујући књижевну језичку норму</p> <p>- течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове</p>	<p>ОРТОЕПИЈА</p> <p>Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви).</p> <p>Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица.</p> <p>Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</p>
<p>БЛАСТ/ТЕМА</p>	<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрети, пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог</p> <p>- издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у миса-оне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>- саставља говорни или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и светамаште</p> <p>- проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту</p> <p>- напамет говори одабране књижевне текстове или одломке</p>	<p>Препричавање, причање, описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, и-мејл).</p> <p>Богађење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору.</p> <p>Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције.</p> <p>Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</p>

Корелација са другим предметима:

Историја
Ликовна култура
Музичка култура
Страни језици (енглески и италијански)
Верска настава
Грађанско васпитање

ГОДИШЊИ ПЛАН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Ред. бр.	Предметна област	МЕСЕЦ										Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
1.	Књижевност	6	9	9	6	7	6	8	8	7	4	70
2.	Језик	10	8	10	9	5	3	3	11	6	5	70
3.	Језичка култура	4	6	2	6	4	-	10	-	7	1	40
УКУПНО		20	23	21	21	16	9	21	19	20	10	180

Образовни стандардиза наставни предмет

српски језик у ПЕТОМ РАЗРЕДУ

Област	Ниво	Шифра	Искази који описују шта ученик/ученица зна и уме на одређеном нивоу
Вештина читања и разумевања прочитаног	Основни	CJ.1.1.1.	разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи да
	Основни	CJ.1.1.2.	разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратија (приповедање), аргументација, пропаганда
	Основни	CJ.1.1.3.	препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима

	Основни	CJ.1.1.4.	разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста
	Основни	CJ.1.1.5.	проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима
	Основни	CJ.1.1.6.	разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног
	Основни	CJ.1.1.7.	повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту
	Основни	CJ.1.1.8.	чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе
	Средњи	CJ.2.1.1.	чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања
	Средњи	CJ.2.1.2.	познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)
	Средњи	CJ.2.1.3.	препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове
	Средњи	CJ.2.1.5.	проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)
	Средњи	CJ.2.1.6.	разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима
	Средњи	CJ.2.1.7.	препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у таквом тексту
	Напредни	CJ.3.1.1.	проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)
	Напредни	CJ.3.1.2.	издваја кључне речи и резимира текст
Напредни	CJ.3.1.3.	издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту	
2. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	Основни	CJ.1.2.1.	зна и користи оба писма (хирилицу и латиницу)
	Основни	CJ.1.2.2.	саставља разумљиву, граматички исправну реченицу
	Основни	CJ.1.2.3.	саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)
	Основни	CJ.1.2.4.	уме да преприча текст
	Основни	CJ.1.2.5.	свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)
	Основни	CJ.1.2.6.	влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу
	Основни	CJ.1.2.7.	зна да се служи Правописом (школским издањем)
	Основни	CJ.1.2.8.	примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима
	Основни	CJ.1.2.9.	има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње
	Средњи	CJ.2.2.1.	саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан
	Средњи	CJ.2.2.2.	саставља вест, реферат и извештај
	Средњи	CJ.2.2.3.	пише резиме краћег и/или једноставнијег текста
	Средњи	CJ.2.2.4.	зна основне особине говорног и писаног језика
	Средњи	CJ.2.2.5.	зна правописну норму и примењује је у већини случајева
	Напредни	CJ.3.2.1.	организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслове деловима текста
	Напредни	CJ.3.2.2.	саставља аргументативни текст
	Напредни	CJ.3.2.5.	зна и доследно примењује правописну норму

3. Граматика, лексика, народни и књижевни језик	Основни	CJ.1.3.1.	зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама
	Основни	CJ.1.3.2.	уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације
	Основни	CJ.1.3.3.	одређује место реченичног акцента у једноставним примерима
	Основни	CJ.1.3.4.	препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
	Основни	CJ.1.3.6.	препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)
	Основни	CJ.1.3.7.	разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)
	Основни	CJ.1.3.8.	одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
	Основни	CJ.1.3.9.	правилно употребљава падеже у реченици и синтагми
	Основни	CJ.1.3.10.	правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)
	Основни	CJ.1.3.13.	препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)
	Основни	CJ.1.3.14.	зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у убеницима, текстовима из лектире и сл.)
	Основни	CJ.1.3.15.	одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)
	Основни	CJ.1.3.17.	разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)
	Основни	CJ.1.3.20.	има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)
	Основни	CJ.1.3.21.	разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој
	Средњи	CJ.2.3.1.	одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме
	Средњи	CJ.2.3.3.	познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи
Средњи	CJ.2.3.4.	познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)	
Средњи	CJ.2.3.5.	препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)	
Средњи	CJ.2.3.6.	одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима	
Средњи	CJ.2.3.7.	препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици	

	Средњи	CJ.2.3.8.	препознаје главна значења и функције глаголских облика
	Средњи	CJ.2.3.10.	зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава
	Средњи	CJ.2.3.11.	одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)
	Напредни	CJ.3.3.1.	дели реч на слоге у сложенијим случајевима
	Напредни	CJ.3.3.3.	зна и у свом говору примењује акценатску норму
	Напредни	CJ.3.3.4.	познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама
	Напредни	CJ.3.3.5.	познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)
	Напредни	CJ.3.3.6.	познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)
	Напредни	CJ.3.3.7.	уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла
4. Књижевност	Основни	CJ.1.4.1.	повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела
	Основни	CJ.1.4.2.	разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)
	Основни	CJ.1.4.3.	разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму
	Основни	CJ.1.4.4.	препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)
	Основни	CJ.1.4.5.	препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог
	Основни	CJ.1.4.6.	препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја)
	Основни	CJ.1.4.7.	уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...
	Основни	CJ.1.4.8.	има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе
	Основни	CJ.1.4.9.	способан је за естетски доживљај уметничких дела
	Средњи	CJ.2.4.1.	повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања
	Средњи	CJ.2.4.2.	повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација
	Средњи	CJ.2.4.3.	разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)
	Средњи	CJ.2.4.4.	разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове
	Средњи	CJ.2.4.5.	препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градиција, метафора, контраст)
	Средњи	CJ.2.4.6.	одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност
	Средњи	CJ.2.4.7.	разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог
	Средњи	CJ.2.4.8.	уочава разлику између препричавања и анализе дела
	Средњи	CJ.2.4.9.	уме да води дневник о прочитаним књигама
	Напредни	CJ.3.4.1.	наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива
	Напредни	CJ.3.4.2.	издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту
	Напредни	CJ.3.4.3.	разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу
	Напредни	CJ.3.4.4.	проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту
	Напредни	CJ.3.4.5.	одређује и именује врсту стиха и строфе
	Напредни	CJ.3.4.6.	тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело
Напредни	CJ.3.4.7.	изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже	
Напредни	CJ.3.4.8.	повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>– разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе;</p> <p>– поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства;</p> <p>– постави и одговори на једноставна питања личне природе;</p> <p>– у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p>	<p>Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту</p> <p>STARTER</p> <p>UNIT 1- HELLO</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се одnose на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.).</p> <p>Садржаји Hello. Hi. I'm Maria. What's your name? I'm/My name is... Tony is 11. How old are you? I live in (town, city, village). Where do you live? I live at number 46 Black Street. My best friend lives next door. What's your address? What's your phone number? Have you got/Do you have an email address? These are my parents. Their names are ... I can't play tennis, but I can do karate. Can you play the guitar? My birthday is on the 21st of May. When is your birthday? This is Miss May. She's my teacher. This is Mr Crisp. He's my tennis coach.</p> <p>The Present Simple Tense за изражавање сталних радњи.</p> <p>Have got/Have за изражавање поседовања.</p> <p>Личне заменице у функцији субјекта – I, you ...</p> <p>Присвојни придеви – my, your...</p> <p>Показне заменице – this/these, that/those Питања са Who/What/Where/When/How(old)... Основни бројеви (1–1000).</p> <p>Предлози за изражавање места – in, at... Предлози за изражавање времена – in, on, at...</p> <p>Употреба неодређеног члана са именицама у једнини.</p> <p>Изостављање члана испред назива спортова.</p> <p>Употреба одређеног члана уз називе музичких инструмената.</p> <p>(Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (Mr, Miss, Mrs, Ms, Sir); имена и надимци; начин писања адресе.</p>
<p>разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места;</p> <p>– упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава</p>	<p>Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места</p> <p>UNIT 2- HOME AND PLACES</p> <p>UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава и места; израда и презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио/видео записа, радио емисија и слично).</p>

<p>и места, користећи једноставнија језичка средства;</p>		<p>Садржаји Who's the boy with short fair hair and a black jacket? What's Maria wearing? She's wearing a nice white T-shirt and dark blue jeans. My brother is clever, but lazy. My best friend is kind and fiendly. There is/isn't a cinema/hospital in my town. There are two big bookshops in my town. What's this/that over there? It's a sports centre. How far is it? Zebras are white wild animals with black and white stripes. A cheetah is a fast, dangerous animal. How deep is the Adriatic Sea/the Pacific Ocean? How long is the Danube/the Thames River? Layla is prettier than Susan. Who's the best student in your class? This car is more expensive than that one. London is larger than Belgrade. About eight million people live there. Belgrade is much smaller, but...</p> <p>The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање радњи и стања у садашњости</p> <p>Глаголи have got, to be за давање описа</p> <p>Питања са Who/What/Where/When/Which/How (old, far, deep, long...) Егзистенцијално There is/are...</p> <p>Употреба одређеног члана са именицама које означавају лица и предмете који су познати саговорнику, као и уз имена река, мора и океана. Употреба/изостављање одређеног члана уз имена градова и др жава.</p> <p>Поређење придева (правилно и неправилно поређење).</p> <p>(Интер)културни садржаји: географске карактеристике Велике Британије; биљни и животињски свет.</p>
<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих;</p> <p>– упути једноставан предлог;</p> <p>– пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање;</p>	<p>Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности</p> <p>UNIT 3- EVERY DAY</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учења у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/ журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора.</p> <p>Садржаји I think we can go out this afternoon. Why not? Let's do it. Sorry. I can't. I must do my homework. Sorry, I think that's boring. Let's do something else. How about going to the cinema? Great. What time? See you then. Let's make pancakes. That's a good idea. What shall we do? Let's play Monopoly. Why don't we meet at the sports centre? What time? Half past two. Fine. I'll see you at the sports centre at half past two. Would you like to come to my birthday party on Sunday? I'm sorry, but I can't make it. I'd love to, thanks.</p> <p>Императив</p> <p>How about + глаголска именица Why don't we + инфинитивна основа глагола</p> <p>Would you like + инфинитив глагола</p> <p>Модални глаголи за изражавање предлога – can/could/shall</p> <p>Глагол will за изражавање одлука</p> <p>(Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива</p>
<p>разуме и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих;</p> <p>– упути једноставне молбе и захтеве;</p> <p>– затражи и пружи кратко обавештење;</p>	<p>Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности</p> <p>UNIT 4- ALL ABOUT FOOD</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи/ну ди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражава жеља, извињења и захвалности.</p> <p>Садржаји Can I help you? It's OK, I can do it. May I ask a question? Sure. What do you want? Do you want an orange? Yes, please. No,</p>

<p>– захвали и извине се на једноставан начин; – саопшти кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује;</p>		<p>thank you. Can you pass me an orange, please? Of course, here you are. Thank you very much/so much. I want an apple. Can I have this one? Anything else? Can I borrow your pen? Sorry, you can't. I want to go home. Can we buy lemonade there? No, we can't. Oh no. I'm sorry. When does the movie start? It starts at 8. Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације</p>
<p>разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; – да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.);</p>	<p>Разумевање и давање упутстава UNIT 2- HOME AND PLACES UNIT 3- EVERY DAY UNIT 4- ALL ABOUT FOOD</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за компјутерску или обичну игру, употребу апарата, рецепт за прављење јела и сл.) са визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава. Садржаји Drag (the word) and drop it in the correct place. Throw the dice. Move your token... Press the button and wait. Insert the coin in the slot. Peel the onions and chop them. Put the saucepan on the stove. Императив Личне заменице у функцији објекта – me, her, him... (Интер)културни садржаји: традиционалне/омиљене врсте јела.</p>
<p>– разуме честитку и одговори на њу; – упути пригодну честитку; – разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја;</p>	<p>Описивање и честитање празника, рођен дана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја. Садржаји Children in Britain usually have their birthday parties at home. Everybody sings Happy Birthday! In Britain, people open their presents on Christmas Day. On Easter Sunday children often hunt for eggs. Happy Valentine's Day! Same to you! Roses are red, violets are blue, my heart is full of love for you. In my country we celebrate a lot of different festivals, but my favourite is... Good luck! Congratulations! Well done! Lucky you! I'm so happy for you! I'm sorry to hear that/about that! It's a pity! The Present Simple Tense за изражавање уобичајених радњи. Изостављање члана испред назива празника. Изостављање члана испред именица употребљених у општем смислу. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и на чин обележавања/прославе; честитање.</p>
<p>разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; – опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности и способности користећи</p>	<p>Описивање догађаја и способности у садашњости UNIT 3- EVERY DAY</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.). Садржаји I live in a flat on the first floor. What do you usually do on Sundays? Do you live in a house or in a flat? My sister doesn't go to school. What time do you go to bed/does she get up? He never tidies his room. I can clean my dad's car. When do Americans celebrate Halloween? When does winter start? Where do penguins live? What are you doing at the moment? I'm feeding my cat. We're going on a school trip today. They're having dinner now. I normally</p>

<p>неколико везаних исказа;</p>		<p>go to school by bus, but today I'm going on foot. I'm doing my homework. I always do it after dinner. I can speak three languages, but now I'm speaking English. I am good at maths.</p> <p>The Present Simple Tense за изражавање уобичајених и сталних радњи</p> <p>The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи Модални глагол can за изражавање способности</p> <p>Прилози за учесталост – usually, often...</p> <p>Предлози за изражавање правца кретања – to, from...</p> <p>Предлози за описивање начина кретања – by (car), on (foot)...</p> <p>(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања</p>
<p>разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости;</p> <p>– размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>– опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости;</p> <p>– опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;</p>	<p>Описивање догађаја и способности у прошлости</p> <p>UNIT 6- LONDON WAS GREAT</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.</p> <p>Садржаји Where were you at eight o'clock last Saturday? I was at home. What was on TV last night? What time was it on? I watched/didn't watch TV last night. I played volleyball on Monday. What did you do? We went to Paris in July. We travelled by plane. Where did you spend your summer holiday? How did you travel? I lost my passport yesterday. Did you have a good time on holiday? Yes, we did./No, we didn't. I could swim when I was five. I couldn't ski last year.</p> <p>The Past Simple Tense правилних и најчешћих неправилних глагола</p> <p>Модални глагол could за изражавање способности у прошлости</p> <p>(Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости (историјска личност, писац,</p>
<p>– разуме жеље планове и намере и реагује на њих;</p> <p>– размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама;</p> <p>– саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;</p>	<p>Исказивање жеља, планова и намера</p> <p>UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са жељама, плановима и намерама; усмено и писано договарање о жељама, плановима и намерама (телефонски разговор, разговор уживо, СМС, имејл и сл.).</p> <p>Садржаји I would like/want to be a doctor when I grow up. He would like a new mobile phone/to go out with his friends. I'm going to do my homework in the afternoon. What are you going to do this afternoon? My parents are going to visit their friends this evening, so I'm going to play all my favourite computer games. Oh! Are you?</p> <p>The Present Simple Tense (want)</p> <p>Would like + именица/инфинитив глагола.</p> <p>Going to за изражавање будућих планова.</p> <p>Употреба неодређеног члана уз називе занимања.</p> <p>(Интер)културни садржаји: свакодневни живот и разонода; породични односи.</p>
<p>– разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима;</p> <p>– изрази, основне потребе, осете и осећања</p>	<p>Исказивање потреба, осета и осећања</p> <p>UNIT 3- EVERYDAY</p> <p>UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање, својих осећања и реаговање на туђа.</p> <p>Садржаји I'm hot/cold/hungry/thirsty... Take off/Put on your coat. Why don't you take a sandwich/a glass of water? Do you want some</p>

<p>једноставнијим је зичким средствима;</p>		<p>juice/biscuits too? Yes, please. Would you like some fruit? I'm tired. What shall we do? Why don't we stop and take some rest? How about going home? I'm happy to see you. I'm glad/sorry to hear that. Oh dear! It's a pity!</p> <p>The Present Simple Tense (be, want) Императив Why don't we/you + инфинитивна основа глагола How about + глаголска именица Would like + именица/инфинитив глагола (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона.</p>
<p>– разуме једноставнија питања и одговори на њих; – разуме обавештења о простору и величинама; – опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима;</p>	<p>Исказивање просторних односа и величина UNIT 2- HOME AND PLACES</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са специфичнијим просторним односима и величинама; усмено и писано размењи вање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина. Садржаји Which room is it in? Where's the library? It's on the left/right. Is the sofa by the door? What's next to/near the table? Where are the (books)? They're on the top/bottom shelf. It's in front of/behind the wardrobe. Where do you do your homework? Where is she? She's at the supermarket/in/at the park... The bakery is between the school and the supermarket. How wide/long/deep is the river? It's 45 metres wide/2 kilometres long. An elephant is bigger than a hippo. The Blue whale is the biggest animal in the world. What is the largest room in your house/flat? The room above/below. My town is in the north-east of Serbia. Предлози за изражавање положаја и просторних односа – in front of, behind, between, opposite... Питања са What/Where/Which/How (far, deep, long...) Поређење придева (правилно и неправилно поређење). Употреба одређеног члана са суперлативом придева. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице (инч, стопа...); природа.</p>
<p>разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; – опише дневни/недељни распоред активности; – опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког) UNIT 3- EVERY DAY UNIT 5- IT'S FUN UNIT 6- LONDON WAS GREAT</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима у ширем комуникативном контексту; израда и презентација пројеката (нпр. о часовним зонама, упоређивање климатских услова у својој земљи са климатским условима једне од земаља циљне културе и сл.). Садржаји What time is it? It's five o'clock. It is half past six. It's (a) quarter to/ past seven. It's ten past/to eleven. When do your lessons start? At (a) quarter to nine. When do you have your dance classes? On Monday and Wednesday. I was born in January/on the first of January/January the first... on Christmas/Easter Day... Columbus discovered America in 1492/in the 15th century. What is the weather like? It's cold/sunny... The wind is blowing. What was the weather like yesterday? It was foggy/cloudy/windy... It didn't rain, it snowed. It is usually warm in spring/hot in summer/freezing in winter. It's wetter in the west than in the east. It is much drier in Australia than in Serbia. The Present Simple Tense за изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред возње, ТВ/биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи.</p>

		<p>The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи</p> <p>The Past Simple Tense</p> <p>Предлози за изражавање времена – in, on, at, to, past, after...</p> <p>Питања са When, What (time/day)...</p> <p>Редни бројеви до 100.</p> <p>(Интер)културни садржаји: климатски услови у Великој Британији; разлика у часовној зони (Београд–Лондон).</p>
<p>разуме и реагује на једноставније забране, своје и туђе оба везе;</p> <p>– размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и туђе обавезе;</p> <p>– представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;</p>	<p>Изрицање дозвола, забрана, правила по нашоња и обавеза</p> <p>UNIT 3- EVERY DAY</p> <p>UNIT 5- IT'S FUN</p> <p>UNIT 6- LONDON WAS GREAT</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са забранама, правилима по нашоња и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза (нпр. креирање постера са правилима понашања, списка обавеза и сл.).</p> <p>Садржаји Remember to bring your membership card. You can't sit here, the seat isn't free. Can you use your phone in class? No, we can't. You mustn't use your phone in class. You must write in ink. Do you have to wear uniforms at school? They have to/don't have to wear uniforms at school. I must study today. I have to feed our dog every morning. I must/have to go now.</p> <p>Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе – can/can't, must/mustn't</p> <p>(Not) Have to за изражавање обавезе и одсуства обавезе</p> <p>(Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола.</p>
<p>разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност;</p> <p>– пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто;</p>	<p>Изражавање припадања и поседовања</p> <p>UNIT 1- HELLO</p> <p>UNIT 2- HOME AND PLACES</p> <p>UNIT 4- ALL ABOUT FOOD</p> <p>UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са датом комуникативном ситуацијом и одговарање на њих. Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got/doesn't have an umbrella.</p> <p>Садржаји</p> <p>Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) – my friend's/friends'/children's books</p> <p>Присвојни придеви my, your...</p> <p>Присвојне заменице mine, yours...</p> <p>Have got/Have за изражавање поседовања</p> <p>Питања са Whose</p> <p>(Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.</p>
<p>разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања;</p> <p>– опише своја и туђа интересовања и хобије</p>	<p>Изражавање интересовања, допадања и недопадања</p> <p>UNIT 4- ALL ABOUT FOOD</p> <p>UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли/не воли, које му/јој се свиђају/не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању,</p>

<p>и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>		<p>листе ствари које му/јој се свиђају/не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли/не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата. Садржаји I'm interested in (swimming). What (sports) are you interested in? My hobby is (collecting bagdes). What's your hobby? I love swimming because I'm good at it. I don't like skiing. I'm bad at it. What do you like doing? Peter dosen't like football. Sally is crazy about dancing. My favourite sport is tennis. What's your favourite sport? What are your hobbies and interests? Fifteen out of thirty people like tennis – eight boys and seven girls. Придевско-предлошке фразе – interested in, good/bad at, crazy about... Глаголи like/love/hate + глаголска именица Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, ра зонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм).</p>
<p>– разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи ми шљење, изражава слагање/неслагање;</p>	<p>Изражавање мишљења (слагања и не слагања) UNIT 4- ALL ABOUT FOOD UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Садржаји What do you think of/about...? How do you like it? Please tell me about... Do you agree with (me)? I think/feel it's OK/Okay. You're right/wrong! That's true. Exactly. Tht's not true. I'm not sure. I like/ don't like it because it's boring. The Present Simple Tense (think, like, agree...) Питања са What, Why, How ... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учти вости у комуникацији са вршњацима и одраслима</p>
<p>разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; – пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; – на једноставан начин затражи артикле у продавници једно ставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресто рану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта; – састави списак за куповину – намирнице и количина намир ница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и сл.); – изрази количину у мерама</p>	<p>Изражавање количине, бројева и цена UNIT 4- ALLABOUTFOOD UNIT 5- IT'S FUN</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о коли чини нечега; постављање питања у вези с количином и одговара ње на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи...); писање списка за куповину; записи вање и рачунање цена. Садржаји How many people are there in the park? There are two men/women and three children in the park. How much milk does he need? Is there any butter in the fridge? No, there isn't any butter, but there's some margarine. I haven't got any food for you. I've got some lemonade/ strawberries. There isn't much fruitin the bowl. There aren't many biscuits left in the cupboard. There are a lot of spoons and forks and some/six knives on the table. I need a hundred grams of sugar (100 g)/a bottle of (fizzy) water/2 kilos of potatoes. Can I have a sandwich and a glass of juice please? That's £7.80. Shopping list: a packet of butter, two loaves of bread, three pots of yoghurt, a bunch of bananas... Основни бројеви до 1000. Правилна множина именица. Множина именица које се завршавају на -y, -f/fe: strawberries, shelves, knives... Множина именица које се завршавају на -o: kilos, potatoes... Синкретизам једнине и множине: sheep, fish... Најчешћи облици неправилне множине (men, women, children, people, feet, teeth, mice...) Бројиве и небројиве именице – pounds, money...</p>

– 100 gr шећера, 300 gr брашна и сл.		Детерминатори – some, any, no. Квантификатори – much, many, a lot of. Питања са How much/many. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (фунта); валута, намирнице и производи специфични за циљну културу
--------------------------------------	--	---

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Ред. број наст. једин.	ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈ
1.	СЛОБОДНО РИТМИЧКО КОМПОНОВАЊЕ 1-2 Ритам у структурама природних и вештачких материјала 3-4 Слободан ритам линија, боја, облика, мрља 5-6 Слободно ритмичко компоновање 7-8 Слободно ритмичко компоновање 9-10 Слободно ритмичко компоновање	Поступно оспособљавање ученика да преко могућности које пружа линија уочавају основну ритмичку структуру природних појава, облика и уметничких дела. Опажање ритма линија, боја и облика.	Шта је ритам? Какве ритмове разликујемо? Где све препознајемо ритам? На које начине можемо препознати ритам ликовним уметностима? Природни и вештачки материјали
2.	ЛИНИЈА 11-12 Непосредно извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање 13-14 Својства и врсте линија 15-16 Линије у природи 17-18 Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава површина 19-20 Линија као ивица тродимензионалног тела 21-28 Линија вежбе 29-30 Линија естетска анализа	Развијање способности уочавања, препознавања и стварања различитих квалитета линија. Поступно развијање визуелног меморисања и предочавања. Оспособљавање за представљање простора путем линеарне перспективе. Развијање способности правилног уочавања пропорција.	Шта је линија? Какве врсте линија разликујемо? Линија као ликовни елемент Примена линија. Начини добијања линија.
	ОБЛИК	Развијање свести о облику.	

3.	<p>31-32 Природа и њени облици 33-34 Својства карактеристике облика 35-36 Врсте облика 37-38 Основни површински и тродимензонални облици 39-40 Величина облика и међусобни однос величина 41-42 Груписање облика у равни или простору 43-44 Додиривање, мимоилажење, преклапање, прожимање, усецање 45-52 Облик вежбање 53-54 Облик естетска анализа</p>	<p>Упознавање са основама архитектуре, урба-низма и дизајна. Развијање сензибилитета за природне облике. Поступно развијање визуелног меморисања и предочавања. Проширивање искуства у коришћењу средстава и материјала. Развијање способности правилног уочавања пропорција.</p>	<p>Облик је лик предмета (тело) која настаје када је линија (контурна линија). Она издваја облик од околине, шта, у ствари, значи видети или облик? Препознавање облика. Шта је силуета? Подела облика (површински тродимензионални, природни)</p>
4.	<p>ОРНАМЕНТ</p> <p>55-56 Својства орнамента: ритмичност, симетричност и прецизност 57-58 Орнамент вежбе</p>	<p>Развијање перцепције на основу ритмичких структура природних појава, облика и уметничких дела као и естетског процењивања. Развијање способности за комбиновање и конструисање. Упознавање са основама архитектуре, урба-низма и дизајна. Поступно развијање визуелног меморисања и предочавања. Проширивање искуства у коришћењу средстава и материјала.</p>	<p>Шта је орнамент? Сврха орнамента. Мотив основа орнамента. Облици и материјали на којима се налази орнаментика.</p>
5.	<p>СВЕТЛИНСКИ ОБЈЕКТИ И КОЛАЖ</p> <p>59-60 Светлински објекти и колаж 61-62 Светлински објекти и колаж вежба</p>	<p>Развијање сензибилитета за временску и просторну илузију и стварност, уочавање промена у појавама и структурама приликом покрета облика и светлости. Развијање практичне интелигенције.</p>	<p>Однос светла и сенке. Луминообјекти. Колаж. Деколаж. Асамблаж.</p>
6.	<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p> <p>63-64 Визуелно споразумевање 65-66 Визуелно споразумевање вежба</p>	<p>Развијање перцепције за поруке које се преносе визуелним путем. Развијање осетљивости за однос према визуелним информацијама. Оспособљавање за кодирање и декодирање визуелних информација. Оспособљавање за начине реализације замишљених идеја.</p>	<p>Визуелно. Визуелно споразумевање. Врсте порука које се преносе споразумевањем. Облици визуелног споразумевања.</p>

7.	<p>-----</p> <p>ОБЛИКОВАЊЕ И ПРЕОБЛИКОВАЊЕ УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА</p> <p>67-70 Обликовање употребних предмета 71-72 Преобликовање употребних предмета</p>	<p>-----</p> <p>Развијање сензибилитета за предмете свакодневне употребе. Развијање свести о ергономској функционалности предмета у свакодневној употреби. Развијање способности за реализацију замишљене идеје.</p>	<p>-----</p> <p>Употребни предмети. Индустријски дизајн. Уникат. Обликовање.</p>
----	--	--	--

Корелација са другим предметима: математика, музичка култура, географија, биологија, техничко и информатичко образовање, историја, српски језик и књижевност, физичко васпитање.

Образовни стандарди

	1. ниво – ОСНОВНИ	2. ниво - СРЕДЊИ	3. ниво - НАПРЕДНИ
1. Медији, материјали и технике визуелних уметности	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности	.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности	ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју
2. Елементи, принципи и садржаји (теме, мотиви, идеје...) Визуелних уметности	ЛК. 1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)	.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт .2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)	ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других

<p>3. Улога, развој и различитост визуелних уметности</p>	<p>ЛК. 1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода</p> <p>ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст</p>	<p>ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у одређено време настанка и према културној припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...)</p> <p>ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друге изворе знања (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања у области визуелних уметности</p> <p>ЛК.3.3.4. разуме међусобну повезаност уметности и других области живота</p>
---	--	---	---

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ

Циљ наставе и учења *музичке културе* је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	<ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу;<input type="checkbox"/> објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;<input type="checkbox"/> искаже своје мишљење означају	<u>Човек у праисторији</u> Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања);

	<p>и улози музике у животу човека;</p> <ul style="list-style-type: none"> – реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ исл.); 	<p>Магијска моћ музике;</p> <p>Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес;</p> <p>Покрет: порекло плеса;</p> <p>Слушање/доживљај ритма телом;</p> <p>Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине.</p> <p><u>Човек Антикe</u></p> <p>Божанска природа музике:</p> <ul style="list-style-type: none"> - митолошка свест античког човека; - музички атрибути богова; - музика идржава. <p>Музика у храму и музика на двору;</p> <p>Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама;</p> <p>Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим;</p> <p>Појава првих нотација, пентатоника;</p>
<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> класификује инструмент по начину настанка звука; <input type="checkbox"/> опише основне карактеристике ударалки; <input type="checkbox"/> препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; <input type="checkbox"/> користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); 	<p>Најстарији инструменти: тело, ударалке, дувачки, жичани;</p> <p>Ударалке – настанак, првобитни облик и развој;</p> <p>Ритмичке ударалке као најједноставнија група инструмената;</p> <p>Мелодијске ударалке;</p>

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– изражава се покретима за време слушања музике; – вербализује својдоживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементимузичке	Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално-
----------------	--	--

	<p>изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира слушано дело у односу на извођачки састави инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лошутцај прегласне музике наздравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; 	<p>инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора;</p> <p>Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа;</p> <p>Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича;</p>	
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Певање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; 	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи;</p> <p>Певање песама из нотног текста солмизацијом;</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем;</p> <p>Певање песама у комбинацији са покретом;</p>
	<p>Свирање</p>	<ul style="list-style-type: none"> – исказе своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудиоснимака...); 	<p>Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима;</p> <p>Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста;</p> <p>Извођење дечјих, народних и уметничких игара;</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;</p>

<p style="text-align: center;">МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<ul style="list-style-type: none"> – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво. 	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука;</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива;</p> <p>Импровизација мелодије на задати текст;</p> <p>Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима;</p> <p>Израда једноставних музичких инструмената;</p> <p>Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>
--	---	--

Корелације са осталим предметима:
Сви предмети.

Образовни стандарди

Назив наставне теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p>1. ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ</p> <p>1. Елементи музичке писмености</p> <p>Ученик у V разреду треба да упозна и савлада:</p> <p>С-дур лествицу, разлике између дура и мола, појам предзнака, узмах и предтакт, такт 6/8,</p>	<p>МК 1.1.1. познаје основне елементе музичке писмености</p> <p>- сналажење у нотном тексту, препознавање нота и нотних вредности, врсте такта и уочавање нових елемената музичке писмености, као и уочавање тонског рода</p>	<p>МК 2.1.1. препознаје везу између музичких елемената и музичког израза; музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (нпр. брз темпо са живахним карактером, врста такта са карактером игре, тонски род са</p>	<p>МК 3.1.1. зна и разуме сложеније елементе музичке писмености и њихову естетску примену</p>

<p>шеснаестиу ноте у групи</p> <p>2. Извођачки састави, инструменти и гласови</p> <p>3. Епохе, музичко-сценска и концертна музика</p> <p>4. Жанрови</p> <p>5. Народна музика</p>	<p>МК 1.1.2. разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе</p> <p>МК 1.1.4. разликује жанрове по карактеру</p> <p>МК 1.1.5. познаје основне појмове народног стваралаштва, музичке карактеристике</p>	<p>карактером композиције)</p> <p>МК 2.1.2. повезује карактеристике гласова са музичким изразом</p> <p>МК 2.1.4. познаје карактеристике жанрова</p> <p>МК 2.1.5. повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка</p>	<p>МК 3.1.2. зна специфичне карактеристике гласова и извођаче</p> <p>МК 3.1.4. познаје најзначајније представнике</p> <p>МК 3.1.5. разликује аутентичну фолклорну музику и њене музичке, текстуалне, извођачке, социјалне и историјске карактеристике</p>
<p>2. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>1. Музичка писменост</p> <p>Ученик треба да препозна различите тонске боје, гласове и инструменте, темпо, динамичке разлике на основу изражајних средстава и композицију по одломку</p>	<p>МК 1.2.1. препознаје основна темпа, динамику, врсту такта,</p> <p>МК 1.2.2. препознаје инструменталне и вокалне саставе</p>	<p>МК 2.2.1. може да опише карактеристике звучног примера ритма, темпа, агогике, динамике, да опише карактер</p> <p>МК 2.2.2. препознаје карактеристичне технике певања</p>	<p>МК 3.2.1. анализира слушни пример и препознаје композицију на основу карактеристичног одломка , зна име аутора</p> <p>МК 3.2.2. повезује опажене карактеристике гласова као и њихову улогу у извођачком саставу</p>

<p>2. Инструменти, гласови, састави</p> <p>3. Епохе</p> <p>4. Жанрови</p> <p>5. Народна музика</p>	<p>МК 1.2.4. препознаје народне и дечје песме и програмску музику</p> <p>МК 1.2.5. разликује народно од уметничког стваралаштва</p>	<p>МК 2.2.4. ученик може да схвати однос музичког и драмског садржаја</p> <p>МК 2.2.5. препознаје основне карактеристике српске народне музике, извођачке саставе, народне инструменте, народне игре.</p>	<p>МК 3.2.4. препознаје народну песму у уметничким делима</p> <p>МК 3.2.5. разликује српску ритуалну и забавну народну музику као и изворну народну музику од „новокомпоноване“</p>
<p>3. МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>1. Основе музичке писмености</p> <p>2. Музички инструменти</p>	<p>МК 1.3.1. пева по слуху, затим солмизацијом једноставније дечије, народне или популарне композиције</p> <p>МК 1.3.2. пева или свира музички пример на једном од Орфових инструмената</p> <p>МК 1.3.3. може да пева или свира једноставне песме различитих жанрова</p>		<p>МК 3.3.1. изводи пример који садржи разноврсне елементе музичке писмености, изражајно пева са применом темпа, динамике и карактера</p> <p>МК 3.3.2. изводи једноставне дечје или народне песме на ритмичким инструментима и бар једном мелодијском инструменту</p>

<p>3. Музички жанрови</p>			<p>МК 3.3.3.изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем</p>
<p>4. МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>1. Основе музичке писмености</p> <p>2. Музички инструменти</p> <p>3. Музички жанрови</p> <p>4. Епохе, музичко-сценска и концертна музика</p>	<p>МК 1.4.1. може да употпуни ритмичку пратњу, може да ствара мелодију од понуђених мотива комбиновањем</p> <p>МК 1.4.2. може да направи инструмент од предмета из свог окружења, различитих група: ударачки, трзачки, дувачки, гудачки</p> <p>МК 1.4.3. може да одабере одговарајући музички пример (од понуђених) за задати историјско стилски период</p> <p>МК 1.4.5. може да одабере (од понуђених) адекватни пример аутентичне народне</p>		<p>МК 3.4.1. може да осмисли и одсвира ритмичку пратњу за један инструмент песме коју зна, може да ствара мелодију од понуђених мотива комбиновањем</p> <p>МК 3.4.2. може да направи/нацрта модел задатог инструмента из свих инструменталних група</p> <p>МК 3.4.3. може да осмисли музичку игру (драматизацију) на основу песме различитих жанрова</p> <p>МК 3.4.5. да направи/нацрта модел народног инструмента по избору, од предмета из окружења</p>

5. Народна музика	музике за задати мотив из народног живота		
-------------------	---	--	--

МАТЕМАТИКА

Циљ наставе и учења *математике* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основне задатке за развој математичких појмова.

ОБЛАСТ/ТЕМА	<u>ИСХОДИ</u> По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<ul style="list-style-type: none"> -израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу природних бројева -реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину у скупу природних бројева -примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама -разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце -одреди и примени НЗД и НЗС 	<ul style="list-style-type: none"> Основне операције у скупу \mathbb{N}_0. Бројевни изрази О дељењу у скупу \mathbb{N}_0. Дељивост Својства дељивости Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама Дељивост са 4 и 25 Дељивост са 9 и 3 Прости и сложени бројеви Највећи заједнички делилац Најмањи заједнички садржалац
ОБЛАСТ/ТЕМА	<u>ИСХОДИ</u> По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
СКУПОВИ	<ul style="list-style-type: none"> -формира и графички прикаже скупове и њихове подскупове -изводи скуповне операције унија, пресек разлика и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке -правилно користи речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“ у математичко-логичком смислу 	<ul style="list-style-type: none"> Елементи скупа, задавање скупа Подскупови. Једнаки скупови Унија и пресек скупова Разлика скупова Речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“
ОБЛАСТ/ТЕМА	<u>ИСХОДИ</u>	САДРЖАЈИ

	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	
ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	-анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом -описе основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг -нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор -упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски -преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом -правилно користи геометријски прибор	Тачке и праве у равни
		Једнакост дужи. Мерење дужине
		Кружница и круг
		Круг и права
		Преношење дужи
		Централна симетрија
		Вектор и транслација
ОБЛАСТ/ТЕМА	<u>ИСХОДИ</u> По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
УГАО	-идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредби, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе -нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор -измери дати угао и нацрта угао задате мере -упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно -реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)	Појам угла. Обележавање углова
		Централни угао. Кружни лук. Упоредивање углова
		Суседни углови. Сабирање и одузимање углова
		Упоредни и унакрсни угао. Угао између две праве
		Мерење углова. Врсте углова. Рачунање са угловима
		Суплементни и комплементни углови
		Паралелне праве и трансверзала. Транслагација и угао
ОБЛАСТ/ТЕМА	<u>ИСХОДИ</u> По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
РАЗЛОМЦИ	-прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве, и преводи их из једног записа у други -одреди месну вредност цифре у запису децималног броја -заокругли број и процени грешку заокругљивања -израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину -решу једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину и неједначину -одреди проценат дате величине	Први део:
		Појам разломка. Разломак на бројевној полуправој
		Проширивање и скраћивање разломака. Једнаки разломци
		Упоредивање разломака
		Децимални разломци. Децимални запис
		Децимални запис разломка. Заокругљивање бројева
		Упоредивање децималних бројева
		Превођење децималног броја у разломак
		Сабирање и одузимање разломака
		Сабирање и одузимање децималних бројева
		Једначине облика $x \pm a = b$, $a - x = b$
		Неједначине облика $x \pm a > b$, $a - x < b$
		Множење разломака
		Својства операција с разломцима
		Дељење разломака
Множење децималних бројева		
Дељење децималних бројева		

	-примени размеру у једноставним реалним ситуацијама -примени аритметичку средину датих бројева -скупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом, и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер	Други део: Једначине $ax=b$, $x:a=b$, $a:x=b$, $ax\pm b=c$ Неједначине $ax > < b$, $x:a > < b$, $a:x > < b$ Проценти Размера Аритметичка средина
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ОСНА СИМЕТРИЈА	-идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије -симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор -конструира симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства -конструира праву која је нормална на дату праву или паралелна са датом правом	Осна симетрија у равни Осносиметричност фигуре Симетрала дужи Симетрала угла

Корелација са другим предметима:

Географија
Техника и технологија
Српски језик и књижевност
Информатика и рачунарство

ИСХОДИ ЗА 5. РАЗРЕД

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА		
основни ниво	средњи ниво	напредни ниво
Ученик уме да:	Ученик уме да:	Ученик уме да:
МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, позитивне рационалне)		
МА.1.1.2 преведе коначан децимални запис броја у разломак и обратно		
МА.1.1.3. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно	МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима	
МА.1.1.4. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (услучају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n дати природан број	МА.2.1.2. одреди, реципрочну вредност, израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевог израза
МА.1.1.5. дели са остатком једноцифреним бројем, зна када је један број дељив другим и уме да одреди НЗС и НЗД за два двоцифрена броја	МА.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама, влада појмом сложеног и простог броја и уме да одреди НЗС и НЗД	МА.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама
МА.1.1.6. користи природне бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама	МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама	МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ		

<i>Ученик врши формалне операције које су редуциране и зависе од интерпретације; уме да:</i>	<i>Ученик је рачунске процедуре довео до солидног степена увежбаности; уме да:</i>	<i>Ученик је постигао висок степен увежбаности извођења операција уз истицање својстава која се примењују; уме да:</i>
МА.1.2.1. реша једначине у којима треба да изрази само непознати сабирак, умањеник, умањилац, дељеник или делилац и то са бројевима истог записа	МА.2.2.1. реша једноставније једначине у којима се непозната појављује само у једном члану и примењује једначине у једноставнијим текстуалним задацима	МА.3.2.1. Реша једноставније једначине и неједначине са заградама у којима се непозната појављује у једном члану и решење представља на бројевној полурави. Примењује једначине у реалним ситуацијама.
МА.1.2.2. Наведе примере неких скупова, одреди пресек и унију за два конкретна („малобројна“) скупа и схвата појмове: једнакост скупова, елемент скупа и подскуп.	МА.2.2.2. Формирају и графички приказују скупове и њихове подскупове; изводе скуповне операције и правилно употребљавају одговарајуће знаке;	МА.3.2.2. Примене операције са скуповима и графичко представљање у реалним ситуацијама

ГЕОМЕТРИЈА

<i>Ученик:</i>	<i>Ученик уме да:</i>	<i>Ученик уме да:</i>
МА.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)	МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима	МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали
МА.1.3.2. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор)		
	МА.2.3.2. уочи оносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије (конструира симетралу дужи и симетралу угла)	

МЕРЕЊЕ

<i>Ученик уме да:</i>	<i>Ученик уме да:</i>	<i>Ученик уме да:</i>
МА.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, масе, времена и углова		
МА.1.4.2. претвори веће јединице дужине, масе и времена у мање	МА.2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу	МА.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима
МА.1.4.3. користи различите апоене новца		
МА.1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу; заокругује величине исказане датом мером	МА.2.4.2. дату величину исказе приближном вредношћу	МА.3.4.2. процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима;

ОБРАДА ПОДАТАКА

<i>Ученик:</i>	<i>Ученик уме да:</i>	<i>Ученик уме да:</i>
МА.1.5.1. одреди аритметичку средину за неколико датих природних бројева	МА.2.5.1. одреди аритметичку средину за дати скуп вредности које су из Q^+	

ГЕОГРАФИЈА

Циљ наставе и учења *географије* је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
1. Човек и географија	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; – повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно- техничким прогресом; – на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; – разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на Земљи 	<p>Зашто учимо географију?</p> <p>Одговорност човека према планети Земљи</p>
2. Васиона	<ul style="list-style-type: none"> – разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља – објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; – разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике – одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене 	<p>Васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем</p> <p>Сунчев систем: Сунце ,сателити ,Месец ,астероиди,комете.</p>
3. Планета Земља		
3.1. Облик Земље и структура њене површине	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; – помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континента и океана – примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач 	<p>Облик и димензија Земље, распоред копна и океана</p> <p>Сила земљине теже,глобус ,екватор ,поларне реке</p>
3.2. Земљина кретања	<ul style="list-style-type: none"> – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи – повеже нагнутост Земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; – повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; 	<p>Ротација Земље и последице ротације:смена дана и ноћи,месечно кретање Сунца ,месно и локално време</p> <p>Револуција Земље и њене последице;неједнакост осветљености Земљине површине,смена годишњих доба,топлотни појасеви</p>
3.3. Унутрашња грађа и рељеф Земље	<ul style="list-style-type: none"> – разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); – разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље – наводи спољашње силе Земље (вода и ветар); – помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоче(вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); – разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији; – наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; – опише процес вулканске ерупције и њене последице; – помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена; – описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење – помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину – разликује ерозивне и акумулативне процесе – наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови) 	<p>Постанак и унутрашња грађа Земље и њене последице</p> <p>промена положаја континента</p> <p>Вулканизам и земљотреси:елементи ,настајање вулкана,земљотреси у Србији,последице и шта радити у случају земљотреса</p> <p>Стене: магматске ,седиментне и метаморфне</p> <p>Постанак рељефа процесима раседања и кретања литосферних плоча и низије,надморска и релативна висина</p> <p>Обликовање рељефа дејством река ,талаасија,настајање стена</p> <p>Човек и рељеф(позитиван и негативан утицај)</p>
3.4. Ваздушни омотач Земље	<ul style="list-style-type: none"> – опише структуру атмосфере; – наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...) – разликује појам времена од појма климе; – наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; – користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; – графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; – наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; – наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја); 	<p>Атмосфера(састав структура и значај)</p> <p>Време и клима:климатски елементи и чиниоци,појам времена,влажност,ваздушни притисак,ветар ,падавине</p> <p>Климатски чиниоци и типови климе</p> <p>Човек и клима(утицај човека на климу и временске промене)</p>
3.5. Воде на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> – уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; – наведе и опише својства морске воде; – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор,ушће, различити падови на речном току); – разликује типове језерских басена према начину постанка – наводи узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; – наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; – наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>Светско море и његова хоризонтална подела(температура,боја и провидност),кретање вода(океански струје),осека и морске струје)</p> <p>Воде на копну:подземне воде и извори ,фонтане</p> <p>Човек и вода-поплаве и бујице и заштита</p>
3.6. Биљни и животињски свет на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – помоћу карте наводе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима 	<p>Распрострањење биљног и животињског света</p>

– опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских
врста;
– наведе примере за заштиту живог света на Земљи

Угроженост и заштита живог света

Корелација са другим предметима:

Историја

Ликовна култура

Биологија

Математика

Информатика и рачунарство

Физичко и здравствено васпитање

ГЕОГРАФИЈА – 5.разред – образовни стандарди

Р. Б.	ТЕМА	СТАНДАРДИ		
		ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
I	<i>УВОД</i>	ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом	ГЕ 3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање
II	<i>ВАСИОНА И ЗЕМЉА</i>	ГЕ 1.1.2. наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта) ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања	ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ 2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања	ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
III	<i>ГЕОГРАФСКА КАРТА</i>	ГЕ 1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања ГЕ 1.1.2. наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта) ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте	ГЕ 2.1.1. одређује стране света упростору и на географској карти ГЕ 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом	ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
IV	<i>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</i>	ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	ГЕ 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ 2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)	ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања ГЕ 3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА ЗА ШКОЛСКУ 2019/20. ГОДИНУ

ПРЕДМЕТ: Историја

ОБЛАСТ / ТЕМА / МОДУЛ		МЕСЕЦ										О	
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI		
1.	Основи проучавања прошлости	*	*										
2.	Праисторија		*	*									
3.	Стари Исток			*	*								
4.	Античка Грчка				*	*	*						
5.	Антички Рим							*	*	*	*		
	Годишња систематизација											*	
УКУПНО													

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГЊУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
1.	Основи проучавања прошлости	<ul style="list-style-type: none"> • компетенција за учење; • комуникација; • решавање проблема; • сарадња; • дигитална компетенција 	ИС.1.1.1, ИС.1.1.2, ИС.1.1.3, ИС.1.1.4, ИС.1.1.5, ИС.1.1.6.	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује основне временске одређиваче (стари век, миленијум, еру); – лоцира одређену временску одредницу; – разликује начине рачунања времена садашњости; – именује периоде прошлости и историчке граничне догађаје; – разврста историјске изворе према врсти; – повеже врсте историјских извора са њиховим чувалима (архив, музеј, библиотека);
2.	Праисторија	компетенција за учење; естетичка компетенција; комуникација; рад са подацима и информацијама; решавање проблема;	ИС.1.1.2, ИС.1.1.3, ИС.1.1.6, ИС.1.1.7, ИС.1.1.8,	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже врсте историјских извора са њиховим чувалима (архив, музеј, библиотека); – наведе главне проналаске и опише животне услове људи у праисторији;

3.	<p>Стари Исток</p>	<p>сарадња; дигитална компетенција.</p> <p>компетенција за учење; естетичка компетенција; комуникација; рад са подацима и информацијама; решавање проблема; сарадња; дигитална компетенција.</p>	<p>ИС.1.2.3, ИС.1.2.4.</p> <p>ИС.1.1.4, ИС.1.1.6, ИС.1.1.8, ИС.1.1.9, ИС.1.2.1, ИС.1.2.3, ИС.1.2.4, ИС.2.2.1, ИС.2.2.2, ИС.3.1.5.</p>	<p>– разликује основне одлике каменог века;</p> <p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лоцира на историјској карти државе Старог истока; – користећи историјску карту, рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; – одреди место припадника државе на графичком приказу хијерархије; – пореди начин живота припадника друштвених слојева на Старом истоку; – наведе најважније одлике државе и цивилизација Старог истока; – идентификује основна обележја цивилизацијама Старог истока; – разликује врсте писама цивилизацијама Старог истока; – илуструје примерима важности историјских научних и културних dostignuća на савремени свет; – користи основне историјске изворе; – користећи дату информацију, идентификује историјску појаву, догађај и миленијум или век; – изложи, у усменом или писаном облику, догађаје исправним хронолошким редоследом; – прикупи и прикаже податке из историјске информација везаних за одређену државу; – визуелне и текстуалне информације одговарајућим историјским периодима цивилизацијом;
4.	<p>Античка Грчка</p>	<ul style="list-style-type: none"> • компетенција за учење; • одговорно учешће у демократском друштву; • естетичка компетенција; • предузимљивост и оријентација ка предузетништву; • рад са подацима и информацијама; • решавање проблема; • сарадња; • дигитална компетенција. 	<p>ИС.1.1.4, ИС.1.1.6, ИС.1.1.8, ИС.1.1.9, ИС.1.1.10, ИС.1.2.1, ИС.1.2.3, ИС.1.2.4, ИС.2.1.1, ИС.3.1.1.</p>	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опише особености природних услова државе античке Грчке; – лоцира на историјској карти најважније државе античке Грчке; – приказује друштвену структуру и положај државе на примеру Спарте и Атина; – пореди начин живота припадника државе у античкој Грчкој; – идентификује узроке и последице Пелопонеског рата; – истражи основна обележја и значај државе; – разликује легенде и митове од историјских чињеница; – наведе значај и последице освајања државе;

				<ul style="list-style-type: none"> – илуструје примерима важност утицаја културних достигнућа античке Грчке на савремени свет; – користећи дату информацију или историјску појаву, догађај и личност Грчке и хеленизма у одговарајућој деценију; – израчуна временску удаљеност из прошлости; – користи основне историјске појмове; – изложи, у усменом или писаном облику, исправним хронолошким редоследом.
5.	Антички Рим	<ul style="list-style-type: none"> • компетенција за учење; • одговорно учешће у демократском друштву; • естетичка компетенција; • комуникација; • предузимљивост и оријентација ка предузетништву; • рад са подацима и информацијама; • решавање проблема; • сарадња; • дигитална компетенција. 	<p>ИС.1.1.4, ИС.1.1.6, ИС.1.1.8, ИС.1.1.9, ИС.1.1.10, ИС.1.2.1, ИС.1.2.3, ИС.1.2.4, ИС.2.1.1, ИС.2.1.2, ИС.2.2.4, ИС.3.1.1, ИС.3.1.5</p>	<p>На крају часа ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – израчуна временску удаљеност догађаја; – користи основне историјске појмове; – лоцира на историјској карти Римске државе; – наведе основне разлике између републике и царства; – разликује узроке од последица историји античког Рима; – истражи основна обележја и културу Рима; – илуструје примерима важности научних и културних достигнућа савремени свет; – пореди начин живота припадника друштвених слојева у античкој Грчкој и Риму; – наведе најзначајније последице хришћанства; – лоцира на карти најважније римске територије у Србији; – користећи дату информацију или историјску појаву, догађај и личност античког Рима у одговарајућој деценију; – визуелне и текстуалне информације у одговарајућим историјским и цивилизацијом; – користећи дату информацију или историјску појаву, догађај и личност миленијум, век и деценију;.

БИОЛОГИЈА

Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Р. Бр.	Наставна област/тема	Препоручен број часова за:					Укупан број часова
		обраду	утврђивање	вежбе	дебату	систематизацију	
1.	Порекло и разноврсност живог света	17	8	8	-	1	34
2.	Јединство грађе и функције као основа живота	5	4	1	-	1	11
3.	Наслеђивање и еволуција	3	1	2	-	1	7
4.	Живот у екосистему	5	4	2	-	1	12
5.	Човек и здравље	4	1	1	1	1	8
	Укупно:	34	18	14	1	5	72

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	- истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада	Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање,

	<p>- групише жива бића у 5 царстава према њиховим заједничким особинама</p>	<p>надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће.</p> <p>Једноћелијски и вишећелијски организми.</p> <p>Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>Излучивање.</p> <p>Надражљивост.</p> <p>Покретљивост – кретање.</p> <p>Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.</p>
<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>- идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење</p> <p>- једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље</p>	<p>Живот у воденој и копненој средини:</p> <p>- Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота – речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга или нека алга;</p> <p>- Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота – човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка;</p> <p>- Прилагођености на начин живота – жаба, комарац, вилин коњиц, чапља;</p> <p>- Живот под земљом – кртица, ровац, кишна глиста.</p>
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p>	<p>- прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке</p> <p>- разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота</p> <p>- поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на</p>	<p>Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте</p>

	<p>ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата 	је предуслов за еволуцију.
<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу - предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин - илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава 	<p>Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину..</p> <p>Заштита живих бића и животне средине.</p> <p>Пројекат очувања природе у мом крају.</p> <p>Дивље животиње као кућни љубимци – да или не.</p> <p>Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).</p>
<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања 	<p>Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици,</p> <p>Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци.</p> <p>Физичка активност и здравље.</p> <p>Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.</p>

ОБЛАСТ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
УВОД	БИ.1.1.1. БИ.1.1.2. БИ.1.1.3. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	БИ.2.1.1.	
ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	БИ.1.1.1. БИ.1.1.2. БИ.1.1.3.	БИ.2.1.1. БИ.2.1.2. БИ.2.1.3.	БИ.3.1.1. БИ.3.1.2. БИ.3.1.3.

	БИ.1.1.4. БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6. БИ.1.6.1. БИ.1.6.3.	БИ.2.1.4. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.6.2.	БИ.3.1.4. БИ.3.2.2.
ЦАРСТВО БИЉАКА-ГРАЂА И ЖИВОТНИ ПРОЦЕСИ	БИ.1.1.3. БИ.1.1.4. БИ.1.6.1. БИ.1.2.1. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6. БИ.1.2.7. БИ.1.3.2. БИ.1.3.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.	БИ.2.1.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.2.6.1. БИ.2.6.3. БИ.2.6.4.	БИ.3.1.4. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.3.2.6. БИ.3.2.7. БИ.3.2.2. БИ.3.2.6.
РАЗНОВРСНОСТ БИЉАКА, ЗНАЧАЈ И ЗАШТИТА	БИ.1.1.4. БИ.1.2.3. БИ.1.2.7. БИ.1.3.1. БИ.1.4.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.3.	БИ.2.1.3. БИ.2.1.4. БИ.2.2.3. БИ.2.5.2. БИ.2.6.1. БИ.2.6.3.	БИ.3.1.4. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.4. БИ.3.6.1.
ЦАРСТВО ГЉИВА	БИ.1.1.3.	БИ.2.1.2.	БИ.3.1.3.

	БИ.1.1.5.	БИ.2.1.3.	БИ.3.1.5.
	БИ.1.2.3.	БИ.2.1.4.	БИ.3.2.1.
	БИ.1.2.4.	БИ.2.2.3.	БИ.3.4.2.
	БИ.1.2.6.	БИ.2.2.4.	БИ.3.4.7.
	БИ.1.2.7.	БИ.2.4.4.	БИ.3.5.1.
	БИ.1.3.1.	БИ.2.5.1.	
	БИ.1.4.6.		
	БИ.1.5.1.		
	БИ.1.5.2.		
	БИ.1.6.1.		
	БИ.1.6.3.		

УВОД	<p>БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог света</p> <p>БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима</p> <p>БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника</p> <p>БИ.2.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима)</p>
ОСОБИНЕ ЖИВИХ БИЋА И РАЗНОВРСН ОСТ ЖИВОГ СВЕТА	<p>БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог света</p> <p>БИ.1.1.2. разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима</p> <p>БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</p> <p>БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.2.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима)</p> <p>БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и</p>

	<p>промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)</p> <p>БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>БИ.2.6.2. зна шта је грешка инструмента и прецизност мерења и уме по упутству да калибрише инструмент</p> <p>БИ.3.1.1. примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.)</p> <p>БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо</p> <p>БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима</p> <p>БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група</p> <p>БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p>
<p>ЦАРСТВО БИЉАКА- ГРАЂА И ЖИВОТНИ ПРОЦЕСИ</p>	<p>БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси</p> <p>БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</p> <p>БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)</p> <p>БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања</p> <p>БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.2.1.</p> <p>БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p> <p>БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања</p> <p>БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота</p> <p>БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату</p> <p>БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата</p> <p>БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.2.1.</p>

	<p>БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p> <p>БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања</p> <p>БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота</p> <p>БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату</p> <p>БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата</p> <p>БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату</p> <p>БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група</p> <p>БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање</p> <p>БИ.3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса</p> <p>БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информису организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)</p> <p>БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање -улога ендокриног система)</p>
<p>РАЗНОВРСН ОСТ БИЉАКА, ЗНАЧАЈ И ЗАШТИТА</p>	<p>БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте</p> <p>БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте</p> <p>БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница</p> <p>БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату</p>

	<p>БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата</p> <p>БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група</p> <p>БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање</p> <p>БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података</p>
<p>ЦАРСТВО ГЉИВА</p>	<p>БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</p> <p>БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси</p> <p>БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)</p> <p>БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте</p> <p>БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)</p> <p>БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</p> <p>БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)</p> <p>БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља</p> <p>БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима</p> <p>БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</p> <p>БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)</p> <p>БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета</p> <p>БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести</p>

ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном

окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА		72 часа
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
1. ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање ▪ разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју ▪ наводи занимања у области технике и технологије ▪ процењује сопствена интересовања у области технике и технологије ▪ организује радно окружење у кабинету ▪ правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам, улога и значај технике и технологије на развоју друштва и животног окружења. • Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. • Правила понашања и рада у кабинету. • Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. • Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.
2. САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ процени како би изгледао живот људи без саобраћаја ▪ класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени ▪ наводи професије у подручју рада саобраћај ▪ направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија ▪ разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила ▪ правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају ▪ користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима ▪ аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник ▪ повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика ▪ одговорно се понаша као путник у возилу ▪ показује поштовање према другим учесницима у саобраћају ▪ анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла 	<ul style="list-style-type: none"> • Улога, значај и историјски развој саобраћаја. • Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. • Професије у подручју рада саобраћај. • Употреба информационих технологија у савременом саобраћају • Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања. • Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила у саобраћају • Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. • Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.

<p style="text-align: center;">3. ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет ▪ правилно чита технички цртеж ▪ преноси податке између ИКТ уређаја ▪ примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару ▪ користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима ▪ користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлине ресурсима ▪ преузима одговорност за рад ▪ представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер 	<ul style="list-style-type: none"> • Прибор за техничко цртање. Формати цртежа (А3, А4). Размера. • Типови и дебљине линија • Геометријско цртање • Елементи котирања • Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање). • Пренос података између ИКТ уређаја • Апликација за дигиталну обраду слике • Креирање документа у програму за обраду текста. • Форматирање текста, уметање слике и графике. • Интернет претрага и приступ онлине ресурсима.
<p style="text-align: center;">4. РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ повезује својства природних материјала са применом ▪ објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже ▪ сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета ▪ правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) ▪ направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом ▪ самостално израђује једноставан модел 	<ul style="list-style-type: none"> • Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. • Управљање отпадом - рециклажа; заштита животне средине • Врсте, својства и примена природних материјала. • Технологија прераде и обраде дрвета. • Технологија прераде и обраде коже. • Текстилна технологија. • Технологија производње папира. • Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). • Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање
<p style="text-align: center;">5. КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе ▪ одабира материјале и алате за израду предмета/модела ▪ мери и обележава предмет/модел ▪ ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате ▪ користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења 	<ul style="list-style-type: none"> • Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. • Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. • Тимски рад и подела задужења у тиму.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ ▪ показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха ▪ планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова ▪ активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима ▪ пружи помоћ у раду другим ученицима ▪ процењује остварен резултат и развија предлог унапређења 	
--	---	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА:

- Информатика и рачунарство
- Математика
- Биологија
- Географија
- Ликовна култура

Физичко и здравствено васпитање

Циљ наставе и учења *физичког и здравственог васпитања* је да ученик унапреди физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравственог васпитања, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког васпитања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова

72 часа + 54 часа (обавезне физичке активности ученика)

ОБЛАСТ/ТЕМА		ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби - изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама - упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Вежбе за развој снаге</p> <p>Вежбе за развој покретљивости</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости</p> <p>Вежбе за развој брзине</p> <p>Вежбе за развој координације</p> <p>Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности</p>
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	<ul style="list-style-type: none"> - комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу - доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Техника истрајног трчања</p> <p>Истрајно трчање – припрема за крос</p> <p>Техника спринтерског трчања</p> <p>Техника високог и ниског старта</p> <p>Скок увис (прекорачна техника)</p> <p>Бацање лоптице (до 200 г)</p> <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p>

		<p>Техника штафетног трчања</p> <p>Скок удаљ</p> <p>Бацања кугле 2 kg</p> <p>Бацање „вортекс-а“</p> <p>Тробој</p>
Спортска гимнастика	<ul style="list-style-type: none"> - одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела - користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри - процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Вежбе на тлу</p> <p>Прескоци и скокови</p> <p>Вежбе у упору</p> <p>Вежбе у вису</p> <p>Ниска греда</p> <p>Гимнастички полигон</p> <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе на тлу (напредне варијанте)</p> <p>Висока греда</p> <p>Трамболина</p> <p>Прескок</p> <p>Коњ са хватаљкама</p> <p>Вежбе у упору (сложенији састав)</p> <p>Вежбе у вису (сложенији састав);</p>
Основе тимских и спортских игара	<ul style="list-style-type: none"> - користи елементе технике у игри - примењује основна правила рукомета у игри - учествује на унутародељенским такмичењима 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Рукомет/минирукомет:</p> <p>Основни елементи технике и правила;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вођење лопте, - хватања и додавања лопте, - шутирања на гол, - финтирање, - принципи индивидуалне одбране - основна правила рукомета/минирукомета <p>Спортски полигон</p>

			<p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p> <p>Напредни елементи технике, тактике и правила игре:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хватања котрљајућих лопти, - дриблинг, - шутирања на гол, - финтирање, - основни принципи колективне одбране.
	Плес и ритмика	<ul style="list-style-type: none"> - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу - игра народно коло - изведе кретања у различитом ритму - изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура 	<p style="text-align: center;">Обавезни садржаји</p> <p>Покрети уз ритам и уз музичку пратњу</p> <p>Ритмичка вежба без реквизита</p> <p>Скокови кроз вијачу</p> <p>Народно коло „Моравац“</p> <p>Народно коло из краја у којем се школа налази</p> <p>Основни кораци друшвених плесова</p> <p style="text-align: center;">Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе са обручем</p> <p>Вежбе са лоптом</p> <p>Сложенији скокови кроз вијачу</p>
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p> <p>(Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</p>	Физичко вежбање и спорт	<ul style="list-style-type: none"> - објасни својим речима сврху и значај вежбања - користи основну терминологију вежбања - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама - примени мере безбедности током вежбања - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање - примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама 	<p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању</p> <p>Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала</p> <p>Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе)</p> <p>Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности - прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“ - примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама - препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту - направи план дневних активности 	<p>Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање</p> <p>Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту</p> <p>„Ферплеј“ (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација)</p> <p>Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта</p> <p>Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...)</p> <p>Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела)</p> <p>Планирање дневних активности</p>
	<p>Здравствено васпитање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље - разликује здраве и нездраве начине исхране - направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања - препозна врсту повреде - правилно реагује у случају повреде - чува животну средину током вежбања 	<p>Физичка активност, вежбање и здравље</p> <p>Основни принципи вежбања и врсте физичке активности</p> <p>Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања</p> <p>Лична и колективна хигијена пре и после вежбања</p> <p>Утицај правилне исхране на здравље и развој људи</p> <p>Исхрана пре и после вежбања</p> <p>Прва помоћ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - значај прве помоћи, - врсте повреда. <p>Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања</p>

--	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија
 Географија
 Музичка култура
 Ликовна култура
 Информатика
 Математика
 Српски језик

ИНФОРМАТИКА-И-РАЧУНАРСТВО

Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Област/тема	Исходи По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	Садржаји
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – правилно користи ИКТ уређаје – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – сачува и организује податке – разликује основне типове датотека 	<p>Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.</p>
Дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> – реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету – реагује исправно када дођу у контакт са 	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин. Правила безбедног рада на интернету. Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.</p>

	<p>непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета</p> <ul style="list-style-type: none"> – приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај – информацијама на интернету приступи критички – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету – разуме значај ауторских права – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету 	
Рачунарство	<ul style="list-style-type: none"> – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке – схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда”, израза „ако...онда”, израза „зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу – сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби – користи математичке операторе за израчунавања – објасни сценарио и алгоритам пројекта – анализира и дискутује програм – проналази и отклања грешке у програму 	<p>Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда”.</p> <p>Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.</p> <p>Увод у тему програмирања.</p> <p>Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом. Програм – категорије, блокови наредби, инструкције. Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).</p>
Пројектна настава	<ul style="list-style-type: none"> – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта – наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен – поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника 	<p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима.</p> <p>Представљање резултата пројектног задатка.</p>

Корелације са осталим предметима:

Сви предмети.

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

Уџбеник: *Amici d'Italia 1*, издавачка кућа Дата Статус

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
Benvenuti! Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	<ul style="list-style-type: none"> - препознају интонацију неких италијанских речи; - спелују; - разумеју једноставна упутства и налоге у вези са језиком учионице и реагују на њих; - саопште и размене једноставне исказе који се односе на језик учионице; - препознају изговор и правилно писање неких италијанских речи; - уочавају и примењују правила учтивне комуникације. 	<ul style="list-style-type: none"> - алфабет; - бројеве od 0-20; - називе боја; - основне речи и реченице које се користе у свакодневной комуникацији у учионици:<i>Come si scrive? Non ho capito? Può ripetere, per favore? Come si dice? Posso fare una domanda? Che cosa significa? Scusi, posso uscire?</i> - изговор гласова C,G,Q и сугласничких група SC,GN,GL. 	4	2	2
Корелација	Српски језик, енглески језик, ликовна култура, географија				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2.				
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	ИСХОДИ		НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ		
	(Комуникативне функције)	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:	Број часова по теми	Обрада
1. Primo giorno di scuola Поздрављање и представљање себе и других; тражење и давање информација о себи и другима (име, из ког града или државе долази).	<ul style="list-style-type: none"> - поздраве и отпоздраве, примењујући најједноставнија језичка средства; - представе себе и друге; - разумеју једноставна питања личне природе; - поставе питања и одговоре на једноставна питања личне природе: име, град или држава из које долазе; - разумеју и примењују правила учтивости комуникације; - разумеју основне географске податке о Италији; - уочавају неке облике гестикулације Италијана; - поштују основне норме учтивости. 	<ul style="list-style-type: none"> - изразе и речи у вези са националностима; - речи и изразе који означавају поздраве: <i>Ciao, Buongiorno, Buonasera, Buonanotte, ArrivederLa!Arrivederci!A dopo! A presto!</i> - именице мушког и женског рода за особе; - именице и придеве у једнини (слагање у роду); - личне заменице; - индикатив презент глагола <i>essere</i>; - <i>Di dove sei? Di dov'è? Sono di... Sono italiano, serbo... Come ti chiami? Mi chiamo... Piacere;</i> - индикатив презент најфреквентнијих правилних глагола 1. конјугације: <i>abitare, parlare, amare;</i> - одрични облик; - интонацију; - интеркултурне садржаје: формално и неформално обраћање у Италији; - коришћење гестикулације код Италијана. 	6	3,5	2.5
Корелација	српски језик, географија, енглески језик				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.				
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
2. Tanti auguri Тражење и давање информација о себи и другима, описивање и честитање рођендана	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне исказе који се односе на тражење и давање информација личне природе (године, датум рођења); - поставе једноставно питање личне природе; - једноставно и кратко одговоре на питања личне природе; - упуте пригодну рођенданску честитку; - уочавају сличности и разлике између начина живота породица у Италији и породица у Србији. 	<ul style="list-style-type: none"> - бројеве од 21-100; - називе месеци; - индикатив презента глагола <i>avere</i> и <i>stare</i>: <i>Quanti anni hai? Quanti anni ha? Io ho 12 anni. Come stai? Come sta? Sto bene / male... Ho mal di....</i> - <i>Quando è il tuo compleanno? Il 3 agosto.</i> - Изразе честитања: <i>Tanti auguri! Buon compleanno!</i> - множину именица и придева; - одређени члан; - изговор слова <i>C</i>; - интеркултурне садржаје: слободно време младих у Италији. 	7	4	3
Корелација	Српски језик, музичка култура, ликовна култура, математика, енглески језик				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.8. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9.				
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
3. Foto di classe Разумевање и давање упутстава, исказивање просторних односа.	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и размене информације на питања која се односе на предмете у учионици; - разумеју и следе упутства у вези са активностима на часу; - разумеју и размењују информације у вези са исказивањем просторних односа ; - уочавају сличности и разлике између система школовања у Италији и Србији. 	<ul style="list-style-type: none"> - називе предмета у учионици, школске предмете: <i>Che cos'è? È uno zaino(un libro, un astuccio, una penna...);</i> - речи и изразе који означавају активности које се обављају у учионици: <i>Cosa insegna la professoressa? Insegna storia. Scrivere una frase, Prendere appunti, Ripetere la lezione, Correggere un esercizio, Seguire la lezione, Sottolineare una parola, Chiedere il permesso, Risolvere un problema</i> - бројеве преко 100; - индикатив презента најфреквентнијих глагола 2. и 3. конјугације: <i>leggere, scrivere, prendere, chiedere, dormire, aprire, partire, vivere...;</i> - неодређене чланове: <i>c'è/ci sono: Nella mia classe c'è / ci sono... Nel mio zaino c'è/ ci sono...;</i> - <i>questo;</i> - изговор слова „<i>qu</i>“; - интеркултурне садржаје: Школе у Италији. 	7	3,5	3,5
Корелација	Српски језик, математика, енглески језик				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9.				
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
4. Un nuovo compagno Исказивање припадности, описивање особа .	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставан опис особе; - опишу једноставним језичким средствима физички изглед и карактер особе; - разумеју јасно постављена једноставна питања којима се изражава припадање; - траже и дају једноставне исказе којима се изражава припадање; - уочавају сличности и разлике у географским, културним и историјским одликама Италије и Србије. 	<ul style="list-style-type: none"> - именице и придеве које ће користити за описивање физичког изгледа и карактера особе: <i>Com'è Fabrizio? È alto e magro. Ha i capelli castani. È gentile e simpatico.</i> - речи које означавају предмете у школи; - индикатив презента глагола 3. конјугације који користе –isc у својој промени (<i>finire, capire, preferire, pulire...</i>); - индикатив презента глагола <i>fare</i>; - присвојне придеве и заменице: <i>Di chi è la penna? È la mia. Queste matite sono le tue? (No)/ sì, (non sono)/ sono le mie.</i> - изговор слова <i>g</i>; - интеркултурне садржаје:Торино. 	7	3	4
Корелација	Српски језик, ликовна култура, географија, историја, музичка култура				
Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. . 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9.				
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
<p>5. Ma che bella giornata!</p> <p>Исказивање хронолошког времена, описивање уобичајених активности, планова и способности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставна питања о хронолошком времену и реагују на њих; – траже и дају кратка и једноставна обавештења о хронолошком времену; – разумеју једноставне исказе о уобичајеним активностима и способностима и реагују на њих; – опишу и планирају уобичајене активности кратким, једноставним, језичким средствима; – уочавају сличности и разлике у породичним навикама у Италији и Србији. 	<ul style="list-style-type: none"> – речи у вези са свакодневним активностима; – исказивање хронолошког времена: <i>Che ore sono? Che ora è? Sono le dieci. A che ora vai a scuola la mattina? Esco di casa alle 08.10 e arrivo a scuola alle 08.30;</i> – називе дана у недељи, делова дана; – прилоге : <i>sempre, disolito, spesso, a volte/qualche volta, raramente, mai, oggi, domani;</i> – предлоге за одређивање времена и места: <i>a, da, di, in;</i> – <i>A mezzogiorno, dal lunedì al sabato, di mattina, a casa, a scuola, in montagna, in pizzeria...;</i> – <i>Andare + preposizione, Vado a giocare a tennis;</i> – <i>Vado in pizzeria;</i> – индикатив презента најфреквентнијих повратних глагола (<i>alzarsi, chiamarsi, vestirsi, pettinarsi, svegliarsi, lavarsi</i>); – индикатив презента глагола <i>bere, uscire, andare;</i> – изговор сугласничке групе <i>sc</i>; – интеркултурне садржаје: Навике у исхрани Италијана. 	6	4	2
Корелација	Српски језик, математика, биологија				

Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9.
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
6. Ti presento i miei Исказивање просторних односа, тражење и пружање личних информација (породица, кућа).	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставна објашњења о простору и оријентацији у простору; - траже и пружају кратка и једноставна објашњења о оријентацији у простору; - разумеју и размењују информације личне природе; - уочавају сличности и разлике у култури становања, животу породице, јавном простору између Италије и Србије. 	<ul style="list-style-type: none"> - вокабулар у вези са породицом <i>Alice è la sorella di Carlo;</i> - вокабулар у вези са предметима и објектима у својој близини; - предлоге за место: <i>sopra, sotto, dentro, in, fra/tra, davanti (a), dietro, vicino (a);</i> <i>Dov'è il gatto? È sotto il letto;</i> <i>Dov'è il parco? È dietro la scuola;</i> - индикатив презенте глагола <i>venire: Da dove viene? Viene dalla Spagna. Viene dal ristorante.</i> - изостављање одређеног члана уз присвојне придеве; <i>Come si chiama suo nonno?</i> - изговор двоструких сугласника у речима; - интеркултурне садржаје: начин становања у Италији. 	7	3	4
Корелација	Српски језик, историја, географија, ликовна култура				

Стандарди постигнућа	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9. 2.1.19.
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
7. Da grande voglio fare.. Описивање уобичајених активности, планова и способности.	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне исказе о уобичајеним активностима, плановима и способностима и реагује на њих; - описују уобичајене и жељене активности кратким и једноставним језичким средствима; - разумеју и размењују информације о друштвеном окружењу у Италији, 	<ul style="list-style-type: none"> - вокабулар у вези са називима занимања, активностима и радним простором: <i>Che lavoro fa tua madre? Fa la veterinaria./È veterinaria.</i> <i>Cosa fa nel suo lavoro? Cura gli animali.</i> <i>Che lavoro vuoi fare? Voglio fare l'ingegnere.</i> - индикатив презенте модалних глагола: <i>volere, dovere, potere;</i> - индикатив презенте глагола: <i>sapere, dire, dare;</i> - упитне заменице и придеве <i>che, chi, quale, quanto;</i> - изговор слова <i>s, z;</i> - интеркултурне садржаје: познати италијански производи. 	7	3,5	3,5
Корелација	Српски језик, енглески језик, географија				
Стандарди постигнућа	1.1.1 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9. 2.1.19.				

Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
----------------------	--

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
8.Facciamo spese! Изражавање количине и бројева, изражавање допадања или недопадања.	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју и кратке, једноставне изразе који се односе на количину и бројеве и реагују на њих; - траже и пружају основне информације које се односе на количину и бројеве; - разумеју кратке, једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; - тражи мишљење и изражава допадање једноставним језичким средствима; - разумеју и поштују устаљена правила учтивости и реагују на њих; - разумеју и поштују правила понашања на јавним местима; - разумеју и размењују информације о моди. 	<ul style="list-style-type: none"> - називе одевних предмета и тканина <i>Quanto costa? C'è lo sconto? Che taglia porti? Che numero porti?</i> - индикатив презента глагола <i>piacere:mi piace, ti piace;</i> - учтив облик глагола <i>potere,volere (1. лице једнине); Vorrei provare... ? Posso provare....? Scusi., Mi dispiace..., Grazie...;</i> - апсолутни суперлатив: <i>Le modelle sono bellissime.</i> - изговор сугласничкох група; <i>gl,gn;</i> - интеркултурне садржаје:италијанска мода. 	7	3,5	3.5
Корелација	Српски језик,енглески језик,математика				
Стандарди постигнућа	1.1.1 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9. 2.1.19.				
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.				

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој писменој комуникацији уче и увежбавају:			
9. Vuone vacanze! Позив и реаговање на позив, разумевање и давање једноставних упутстава и налога, описивање планова,	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју и размењују информације о томе како и где проводе одмор; – разумеју позив и реагују на њега; – упуте позив кратким, једноставним језичким средствима; – разуме упутства и налоге и реагује на њих; – разумеју и поштују правила учтиве комуникације; – уочавају сличности и разлике између начина живота у Италији и Србији, врста разоноде. 	<ul style="list-style-type: none"> – називе годишњих доба; – називе превозних средстава; – речи које означавају активности на одмору, <i>Dove vai in vacanza? Vado al mare/ in montagna/ in campagna.</i> <i>Cosa fai al mare/ in campagna/ in montagna? Mi rilasso, dormo, faccio sport, leggo, sto sulla spiaggia...;</i> – изразе за упућивање, одбијање или прихватање позива; <i>Vuoi venire con me? Perché non vieni? Venite con noi? Giochiamo..., Andiamo..., Facciamo... Usciamo...;</i> <i>Certo! Perché no? Grazie. Volentieri. Mi dispiace, non posso. Va bene.</i> – везнике и прилоге: <i>ma, prima, allora, invece, dopo;</i> – предлоге за време: <i>a mezzogiorno, da...a, di sera, fra tre giorni, in estate, d'estate, a settembre/ in settembre...;</i> – императив (2. лице једнине): <i>fa', va', mangia, ascolta, leggi, apra, chiuda, parla, ripeti, scrivi;</i> – спој предлога са чланом; – изговор гласова <i>r, l, b, v;</i> – интеркултурне садржаје: забавни паркови у Италији. 	7	3,5	3,5
Корелација	Српски језик, географија				

Стандарди постигнућа	1.1.1 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.1.24. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.9. 2.1.19.
Начин праћења	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.

Укупан број часова: 72	За обраду: 33,5	За остале типове часова: 38,5 (31,5+7)
-------------------------------	------------------------	--

РУСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Исходи -

- Ученик може да препозна руски језик међу другим страним језицима
- ученик препознаје бројеве и може их правилно изговорити након слушања
- ученик уме да се представи
- ученик препознаје слова руске азбуке
- ученик уме правилно да препише слова руске азбуке
- ученик препознаје руске сувенире
- ученик препознаје знак за акценат
- ученик уме правилно да изговара вокал О и реч ЧТО
- ученик правилно изговара обрађене комуникативне функције (Кто это?; Да, это...Нет, это...)
- ученик правилно употребљава интонациону конструкцију упитних реченица
- ученик уме да представи друга/другарицу

- ученик правилно изговара обрађене комуникативне функције (Привет! Меня зовут... Как тебя зовут?)
 - ученик се труди да правилно изговара вокал е, препознаје меке сугласнике и труди се да их правилно изговори
 - ученик правилно изговара руске изразе приликом упознавања, поздрављања и представљања
 - ученик се труди да правилно изговара меке сугласнике и неакцентоване вокале
 - ученик је усвојио нове лексичке јединице
 - ученик разуме већину обрађених речи
 - ученик може самостално да даје одговоре на постављене задатке
 - ученик разуме већину реченица и обрађених речи
 - ученик правилно изговара већину речи и уочава своје грешке
 - ученик препознаје облик инфинитива на -ть
 - ученик препознаје облике презента е-конјугације
 - ученик разуме већину реченица и обрађених речи
 - ученик правилно изговара већину речи и уочава своје грешке
 - ученик уме да употреби наставке прве конјугације
 - ученик препознаје облике презента и-конјугације и уочава разлику између две конјугације
 - ученик уме да препозна именицу употребљену у локативу
 - ученик зна наставак локатива једнине
 - ученик правилно изговара предлог В
 - ученик уме да препозна именицу употребљену у локативу
 - ученик зна наставак локатива једнине
 - ученик правилно изговара предлог в
 - ученик уме да препозна именицу употребљену у акузативу
 - ученик зна наставак акузатива једнине именица
 - ученик се труди да правилно изговара
- ученик разуме већину реченица и обрађених речи
- ученик је усвојио комуникативну функцију *Сколько стоит...?*
- ученик правилно употребљава именицу *рубль* са бројевима
- ученик правилно изговара већину речи
- ученик правилно употребљава глаголе кретања
- ученик је усвојио бројеве до 100
- ученик препознаје показне заменице и уме да их употреби у генитиву и локативу
- ученик правилно употребљава именице у генитиву
- ученик је усвојио предлоге и прилоге за место и правац
- ученик је усвојио комуникативне функције оријентације у простору

Општи стандарди - Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Посебни стандарди

1. **Разумевање говора** - Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са темама (Теме предвиђене наставним програмом обухватају и оне теме које су обрађене током претходних година учења страног језика.) предвиђеним наставним програмом.
2. **Разумевање писаног текста** - Ученик чита са разумевањем кратке писане и илустроване текстове у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
3. **Усмено изражавање** - Ученик самостално усмено изражава садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом.
4. **Писано изражавање** - Ученик у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом , поштујући правила писаног кода.
5. **Интеракција** - Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама предвиђеним наставним програмом , поштујући социокултурне норме интеракције.
6. **Знања о језику**(Под знањем о језику подразумева се функционално знање, односно способност ученика да језичке структуре правилно употреби у датој комуникативној ситуацији.) - Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Тема	Трајање програма (месец и бр. часова)	Задаци	Садржај	Стандарди	Начин остваривања програма и врсте активности – РУСКИ ЈЕЗИК 5.разред				
					Облици	Методе	Средства	Активности	Праћење и оцењивање
1. Привет, Россия!	Септембар9	Упознавање са основним конструкцијама које се користе приликом сусрета, опраштања, извињавања, захваљивања, затим давање потврних и одричних одговора, разговор о хобијима о	Учењеруске азбуке. Учењеназива руских сувенира. Учењетипичних руских имена и надимака, називаустанова, називахобија, учењеосновних бројева од 1 - 10.		Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуални рад	Вебална – монолошка и дијалошка	Демонстративно – експериментална: уџбеник, раднасвеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавањеп правилногизговора и ритма руске речи крозпесме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверудомаћ их задатака.

		омиљеној храни.							
2. Кафе «Планета »	Октобар – Новембар 10	Упознавање са основним кон- струкцијама за постављање е- питања, поздрављање, давање предлога, упознавање са садржајем мен- ија, разговор телефоном и размена бројева.	Богаћење речника на тему упознавања, поздрављања, давања предлога, прихватања и одбијања предлога, наручивање хр- ане и пића, изражавањена дања, разговор преко телефона, размена телефонских б- ројева. Учење облика номинатива једине и множине имен- ица. Учење упитне интонације. Правила писања после сугласника К, Г и Х. Учење промене глагола бити у садашњем вре- мену. Учење личних заменица.		Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуалн и рад	Вебална – монолошка и дијалошка	Демонстратив но – експеримента лна: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање е- правилног изго- вора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверудомаш- них задатака, кратких писмених веж- би и задатака.
3. Школа №3	Новембар - Децембар 11	Савладавање по- стављања пита- ња у вези са послом,	Учење облика инфинитива глагола, затим 1 и 2		Фронтални рад, Рад у паровима,	Вебална – монолошка и дијалошка	Демонстратив но – експеримента лна: уџбеник,	Читање, писање, увежбавање е- правилног изго-	Кроз мини дијалоге, проверудомаш- них задатака,

		исказивања св иђања и несвиђања, тражење реше ња за проблем, давање задата ка и навошење места.	конјугација с дашњег времена, учење облика локатива именица у једнини, изговор слова Л, учење облика акузатива, учење редосле да речи приликом исказивања не гације, Учење редних бројева од 1 – 10. Учење назива дана у недељи.		Групни рад, Индивидуалн и рад		радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	вора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	кратких писмених веж би и задатака.
4. Семья Ирины	Децембар – Јануар 9	Учење облика за исказивање сприпадности, Учење констр укција за исказивање старости, испричати нешто о себи.	Учење структуре руских имена, промена личних замени ца 1 и 2 лица, глагол имати, датов именица у једнини, присвојне за менице, основни броје ви од 1 – 100, званично ис казивање времена.		Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуалн и рад	Вебална – монологшка и дијалогшка	Демонстратив но – експеримента лна: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног из говора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверудом аћ их задатака, кратких писмених веж би и задатака.
5. Свободно е време	Фебруар – Март 9	Учење констр укција за разговор о слободном вре мену.	Проширивањ еречничког фонда на тему слободног		Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад,	Вебална – монологшка и дијалогшка	Демонстратив но – експеримента лна: уџбеник, радна свеска,	Читање, писање, увежбавање правилног из говора и ритма	Кроз мини дијалоге, проверудом аћ их задатака, кратких

		Богаћење речника на тему хобија и слободног времена. Учење конструкција за аисказивање са лагања, описивање одеће, о проблему.	времена, инструментал именица, промена повратних глагола у садашњем времену, придеви, категорија живо – неживо.		Индивидуални рад		ЦД, компјутер, пројектор, табла,	руске речи кроз песме и брзалице	писмених вежби и задатака.
6. Добро пожаловать в Москву!	Март – Април 13	Учење конструкција и лексике која обезбеђује разговор на теме: планова, превозних средстава, давање инструкција за кретање, описивање путева, разговор о неком граду.	Проширивање лексичког фонда на тему превозних средстава, учење специфичности и употребе глагола кретања. Читање цена. Разлика измеђ И и Ы. Употреба заменице Этот, эта, это, эти.		Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуални рад	Вебална – монолошка и дијалошка	Демонстративно – експериментална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и задатака.
7. Праздники	Мај – Јун 11	Учење правила за писање датума, разговор на тему рођендана, празника, описивање празника, честитање. Проширивање културолошких знања. Учење конструкција и	Учење назива месеци, годишњих доба, учење редних бројева од 11 до 31. Учење врста речи и правила за грађење речи. Учење конјугације неправилних глагола. Учење присвој		Фронтални рад, Рад у паровима, Групни рад, Индивидуални рад	Вебална – монолошка и дијалошка	Демонстративно – експериментална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла,	Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице	Кроз мини дијалоге, проверу домаћих задатака, кратких писмених вежби и задатака.

		лексике у циљуисказива ње потребе да се нешто уради и одабере.	ихзаменица. Учење правила за грађење прош лог времена.						
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Наставни предмет: **РУСКИ ЈЕЗИК**

Разред: **5**

Уџбеник: **Конечно! 1**

Годишњи фонд наставних часова: **36**

За планирање је коришћен: **Конечно! 1**; издавач: Klett – К.А. Баман, У. Боргварт, М. Брош, Д. Генч, Н.О. Јос, Г. Р. Боровски, Е. Валах, Ж. Ценкер, Д. Керкез, Ј. Гинић

Садржај и број наставних јединица у оквиру наставних тема прилагодити ученицима.

НАЗИВ ТЕМЕ	НАСТАВНИ САДРЖАЈ	ВЕЖБАЊЕ	БРОЈ ЧАСОВА
1 Привет, Россия!	Увежбавати и продубљивати знања: - речивезанезауознавање, градове, имена, хобије, омиљена јела - основне бројеве од 1 до 10 - правилан изговор самогласника и сугласника	5	5
2	Увежбавати и продубљивати знања: - речивезанезауознавање, давање и прихватање предлога, наручивање јела и пића,	5	5

Кафе «Планета»	<ul style="list-style-type: none"> - род именица (номинатив једнине) - номинатив множине именица - правила за писање после К, Г, Х - садашње време глагола БИТИ - интонацију у упитним реченицама 		
3 Школа №3	<p>Увежбавати продубљивати знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постављање питање - постављање питања у вези са тим ко шта радаи - опомињања некога, давање задатака - навођења места - исказивање онога о чему неко други мисли - језичких конструкција за разговор преко телефона - тражења решења за неки проблем - писања и одговарања на имејл - исказивања свиђања и несвиђања - промену глагола у првој и другој конјугацији - облика локатива иманица у једнини - употребу предлога В и На - акузатива једнине - редоследа речи код исказивања негације - редних бројева од 1 до 10 - назива дана у недељи 	6	6
4 Семья Ирины	<p>Увежбавати продубљивати знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - представљања пуним именом - исказивања припадности - исказивања неправде и неслагања - давање предлога - позивањенекога на јело - исказивања забринутости - исказивања старости у годинама - постављање питања у вези сатимштанеко ради - личнезаменице - промене глагола имати - граматичког и природног рода именица - датива именица у једнини 	5	5

	<ul style="list-style-type: none"> - генитива именица у једнини - основних бројева од 11 до 100 - званичног изражавања времена 		
5 Свободное время	<p>Увежбавати и продубљивати знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - како понудити некоме чај - разговор о слободном времену - предлагање заједничке активности - изражавање позитивних коментара о нечијим вештинама - разговора о изненадном проблему - разговора о слободном времену - описивања одеће - постављање питања о томе ко игра коју улогу - изражавање слагања са неким - инструментала именица у једнини - повратних глагола у садашњем времену - промена придева тврде промене - разликовање категорија живо неживо - употреба глагола играти са предлозима 	5	5
6 Добро пожаловать в Москву!	<p>Увежбавати и продубљивати знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговора о превозу превозним средствима - разговора о плановима - постављање питања о путовању и описивање пута - разговора о неком граду - глагола кретања - личне заменице этот, эта, это, эти - питања Как дойти до...? Где находится...? 	5	5
7 Праздники	<p>Увежбавати и продубљивати знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навођење датума - разговор о празницима - честтитања - исказивања шта ко треба да ради - одбаирања нечега - назива месеци и годишњих доба - редних бројева од 11 до 31 - промену неправилног глагола хтети - присвојних заменица его, ее и их 	5	5

	- прошлог времена		
УКУПНО		36	36

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ-ВЕРОНАУКА/ПРАВОСЛАВНИКАТИХИЗИС

ТЕМА (наставнејединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПОТЕМАМА	НАЧИНОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
-----------------------------------	------------	---	--	--

<p>I – УВОД</p> <p>1. Упознавање са држај програмом и начина рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; • Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања. • бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса 	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) битребалостално да има наум да катихеза не постоји ради гомилања информација („знањао вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учење у богослужбеном животу Цркве.</p>
<p>II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА</p> <p>2. Религија и култура старог света</p> <p>3. Човек тражи Бога</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века. • Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу. • Припремити ученике за саоткровење Истинитог Бога 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да именују неке политеистичке религије. • моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века 	<ul style="list-style-type: none"> • Религија и култура старог света • Човекова жеља за Богом и вечним животом • Митови и легенде 	<p>На почетку сваке наставне теме ученике битребалопознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином стваривања програмарада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p>

<p>III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТБИБЛИЈЕ</p> <p>4. Божије Откровење</p> <p>5. Свето Писмо(настанак, подела)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Развити кодученика свест о Богу као личности која се открива човеку • Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма • Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да се Бог открива о изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; • моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; • моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка • моћи да разликује Стари и Нови Завет 	<ul style="list-style-type: none"> • Божије Откровење • Свето Писмо (настанак, подела) 	<p><u>Врсте наставе</u></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (35 часова) • практична настава (1 час) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;
--	--	--	--	--

<p>IV- СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА</p> <p>6. Стварање света</p> <p>7. Стварање човека</p> <p>8. Прародитељски грех</p> <p>9. Човек изванрајског врта</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима знања да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечност постојања; • Оспособити ученике за разумевање посебности улога човека у свету, као споне између Бога и света. • Објаснити ученицима повет о првородном греху и његовим последицама; • Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од Адама до Ноје; • Пробудити ученицима осећања одговорности за свет 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије • моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле • моћи да преприча библијску причу о стварању човека и учи да је човек сличан Богу јер је слободан • бити подстакнут на развијање осећања личне одговорности према природи; • моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читава створена у природу; • моћи да преприча неку библијску причу до 	<ul style="list-style-type: none"> • Шестоднев • Стварање човека „поикони и по подобју“ • Прародитељски грех • Човеки из ванрајског врта (Каини Авељ, Ноје, Вавилонска кула) 	<p><u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика са циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то како предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, групарасполаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу са принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У
---	---	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • битиподстакнут на послушност као израз љубави према Богу; 		<ul style="list-style-type: none"> • Квалитет наставе се постиже када се наставник садржаја реализују ускладу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
<p style="text-align: center;">V- СТАР ЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА</p> <p>10. Аврам и Божији позив</p> <p>11. Исак и његови синови</p> <p>12. Праведни Јосиф</p> <p>13. Мојсије</p> <p>14. Пасха</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима • Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа • Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа • Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа • Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз Библијску историју; • Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја • моћи да уочи везу старозаветних протага и патријараха са Христом • моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта • моћи да извуче моралну поуку из Библијских приповестки • моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији. 	<ul style="list-style-type: none"> • Аврам и Божији позив • Исак и његови синови • Праведни Јосиф • Мојсије • Пасха 	<ul style="list-style-type: none"> • Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованог садржаја у педагошко дидактичко решење, наставник битребао да води рачуна и о психолошким чињеницама извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава

<p style="text-align: center;">VI-ЗАКОН БОЖИЈИ</p> <p>15. На гори Синају</p> <p>16. Десет Божјих заповести</p> <p>17. Закон Божји као педагог</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија; • Пружити ученицима основу знања о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијски опис давања Десет Божјих заповести Мојсију; • моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; • моћи да разуме да је од односа према Заповестима 	<ul style="list-style-type: none"> • Добијање Божјих заповести на гори Синају • Садржај Десет Божјих заповести • Смио Декалога као припреме за Христа 	<p>је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарења са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>
---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима оштов за разумевање десет Божјих заповести водичи припрема за Христовезаповести љуб 	<ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу. 		<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуација наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исходанаставе) наставник ће остварити на дваначина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитавањем ставова; <p>Оцењивање</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; <p>Оквирни број часова по темама</p> <p>Увод – 1</p> <p>Религија и култура старог света – 3</p> <p>Откривење – Свет Библије – 4</p> <p>Стварање света и човека – 4</p> <p>Старозаветна историја спасења – 7</p> <p>Закон Божији – 4</p> <p>Месијанска нада – 8</p> <p>Евалуација – 1+1</p>
<p>VII - МЕСИЈАНСКА НАДА</p> <p>18. „Земља меда имлека“</p> <p>19. Цар Давид</p> <p>20. Соломон и јерусалимски храм</p> <p>21. Псалми Давидови</p> <p>22. Старозаветни пророци</p> <p>23. Месијанска нада</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“ • Објаснити ученицима значај старозаветне Скрипије и Храма • Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка • Указати ученицима на лепоту Давидових псалама • Објаснити ученицима појам Месије • Предочити ученицима специфичности Библијског текста и омогућити им да доживе његов усликовитост 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна слици Ковчег Завета и Скинију да у једној реченици каже шта је мана • моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи • моћи да уочи даје Светиња над светињама посебно место Божијег присуства • знати да је цар Давидиспевао Псалме славу Божију • моћи да наведе неке од старозаветних пророка • моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије • увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних пророчких књига • моћи да уочи у којој мери 	<ul style="list-style-type: none"> • Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...) • Цар Давид • Соломон и јерусалимски храм • Псалми Давидови • Старозаветни пророци • Месијанска нада 	

ИСЛАМСКА ВЕРСКА НАСТАВА (ВЕРОНАУКА)"ИЛМУДИН"

Редни број наст. Теме	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	Број часова за			
		Обраду	Утврђивање	Систематизација	Свега
1.	Темељне исламске дужности и истине веровања	2	1	/	3
2.	Намаз	15	9	1	25
3.	Дужности муслимана према себи и породици	6	1	1	8
У К У П Н О		23	11	2	36

Циљ наставе исламске веронауке у петом разреду основне школе јесте да упозна ученике са основним постулатима (темељним дужностима и истинама) вере Ислама, те да их упозна са важношћу и садржајем намаза (молитве) и његовом улогом у животу сваког појединца и заједнице у целини, односно да пружи ученику основни вернички поглед на свет, са посебним нагласком на вернички практични део, а такође и на будући вечни живот. То значи да ученици на начин примерен њиховом узрасту упознају своју веру у њеној духовној, моралној, социјалној, мисионарској и другим димензијама.

Задаци наставе исламске веронауке (илмудин) јесу да ученик :

- познаје основне принципе своје вере,
- познаје вредности намаза (молитве) и њене саставне делове,
- упозна међусобна права и дужности појединца и заједнице,
- развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања властитог односа према себи , другом човеку, члановима породице, друштву и околини која их окружује и изгради спремност за извињење и покајање.
- развије способност за одговорно обликовање заједничког живота са другима, за налажење равнотеже између властите личности и заједнице, за остваривање сусрета са светом (људима различитих култура, религија, погледа на свет, с друштвом, природом).

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци

Општи циљ предмета

Општи циљ предмета је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Задаци предмета

- подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређивање услова школског живота кроз праксу;
- упознавање школских правила и процедура
- разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела;
- упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе;
- развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења;
- обучавање техникама групног рада;
- развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања

Редни број	Наставна тема	Број часова
1	Упознавање основних елемената програма	6
2	Сагледавање услова школског живота	4
3	Избор проблема на коме ће севрадити	1
4	Сакупљање података о изабраном проблему	8
5	Активизам и партиципација – план акције	12
6	Јавна презентација плана акције	1
7	Осврт на научено -евалуација	4

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1.Упознавање основних елемената програма	6	-разговарају, -цртају, -дискутују, -изводе закључке	Презентује програм, уводи ученике у предмет,	- радионичарска, -симулацијска -интерактивна , -игровна	-размена мишљења о заједничким очекивањима, потребама, захтевима и тешкоћама везаним за остваривање програма грађанског васпитања -омогућавање слободе изражавања мишљења и ставова, -оспособљавање за активно и одговорно учешће у животу и раду школе и друштва, -проширивање практичних знања о демократији, њеним принципима и вредностима, -схватање међусобне повезаности права, дужности, правила и закона, -обучавање техникама групног рада- група - тим
2. Сагледавање услова школског живота	4	Разговарају, -износе сопствене идеје и мишљење,	Води разговор – наводи на тему, упознаје са правима и	Радионичарска, -интерактивна, -истраживачка, -тимска, -мале групе,	-слободно изражавање, -упознавање школских правила и процедура -упознавање права и одговорности свих

		-читају штампане изворе, -симулирају	одговорности у школи	-игра улога	актера на нивоу школе, -развијање комуникацијских вештина, -упознавање и вођење ученика са и кроз демократске процедуре одлучивања како би дошли до заједничког решења проблема за које се залажу
3. Избор проблема на коме ће се радити	1	Разговарају, -цртају, пишу, -изводе закључке, -бирају	Мотивише, упућује, ствара ситуације,	- радионичарска, -групна, -тимска	-слободно, демократско изражавање сопствених идеја, -слободно аргументовање ставова и идеја

4. Сакупљање података о изабраном проблему	8	Истражују, -прикупљају податке, -интервјуишу, -фотографишу, -пишу, -дискутују, анализрају, -изводе закључке	Координира радом помаже у стварању тима и групе, упућује на изворе сазнања	-радионичарска, -тиски рад, -истраживачки рад, -групни, -интерактивна , улоге, -симулативна	-подстицање ученика да креативно и дивергентно мисле о могућим начинима за постизање њихових циљева, -развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења, -припремање ученика за различите ситуације са којима се раније нису суочавали, као што су разговори са
---	---	--	---	--	--

					представницима школе, локалне средине итд.
5. Активизам и партиципација- План акције	12	-разговарају, -илуструју, -класификују податкле, -дискутују, -пишу, -размењују мишљења, -играју улоге, -бирају, -трагају за заједничким ставовима и доносе закључке	Координира радом помаже у стварању тима и групе, упућује на изворе сазнања	-радионичарска, -интерактивна, -игровна, -улоге, -тимски рад, -кооперативни рад, -" мозгалица", -групна дискусија	-да науче не шта да мисле, него како да мисле -да активно и самостално учествују у свим активностима, -да разумеју суштину тимског рада-чија је специфичност подела улога међу члановима тима, тако да свако обавља само одређени вид активности, а сви заједно доприносе решењу проблема на коме тим ради, -боље разумевање нових и непознатих ситуација и за ублажавање страха од непознатог, као ометајућег фактора у различитим приликама јавног наступа.
6. Јавна презентација плана акције	1	Презентују, -одговарају на питања, -бране своје ставове,- -изводе закључке	Ослобађа од треме, развија слободно мишљење	Симулативна, Самосталан рад	-упознавање свих структура школе, родитеља, са оствареним резултатима програма
7. Осврт на научено - евалуација	4	Разговарају, -процењују, -закључују	Слуша, изводи закључке	-интерактивна, демонстративна, -игровна	-развијање споеобности процењивања и критичког мишљења о свом раду, раду групе и тима

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
(1 ЧАС НЕДЕЉНО, 36 ЧАСОВА ГОДИШЊЕ)

МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

Разред	Пети или шести	
Годишњи фонд часова	36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење	На крају програма ученик ће бити у стању да: – идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници);	ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА И Медији и публика (корисници).
Комуникација	– разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука;	Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет).
Рад са подацима	– упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија;	Улога и место медија у савременом друштву.
Дигитална компетенција	– опише и анализира своје медијске навике;	Медијске навике (Мој медијски дан).
Решавање проблема	– разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности;	ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ
Сарадња	– деконструира једноставније примере медијских порука;	Медијски садржаји као
Одговорно учешће у демократском друштву		
Одговоран однос према здрављу		

Одговоран однос према околини	– одговорно креира једноставније медијске садржаје.	конструкти стварности.
Естетичка компетенција	– критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ;	Деконструкција и конструкција медијских порука.
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	– наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача.	ОГЛАШАВАЊЕ
	– разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;	Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова).
	– идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву;	Профит као циљ оглашавања. тицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу.
	– препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја;	МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ
	– вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане;	Комуникација у дигиталном окружењу.
	– препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.	Поузданост и веродостојност информација на интернету.
		Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја.
		Вредновање и селекција доступних информација.
		Персонализована претрага на Гуглу.
		Анализа апликација на мобилном телефону.
		Зависност од мобилних телефона.

ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљ учења слободне наставне активности *Вежбањем до здравља* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
– Компетенција за целоживотно учење	– дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље;	Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања.
– Комуникација	– упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта;	Утицај вежбања на здравље, раст и развој.
– Рад са подацима и информацијама	– разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;	Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи.
– Дигитална компетенција	– има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању;	Специфичности вежбања у и ван спорта.
– Решавање проблема	– препозна ситуације у којима не сме да вежба;	Правилно и неправилно вежбање.
– Сарадња	– препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље;	Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање.
– Одговоран однос према здрављу	– повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет;	Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет.
– Одговоран однос према околини	– поштује еколошка правила у средини где вежба;	Значај вежбања на чистом ваздуху.
– Одговорно учешће у демократском друштву	– правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа	Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ.

који се намећу као и начине за њихово
достизање;

– користи поуздане изворе информација о

утицају исхране и вежбања на здравље и
физички изглед;

– разликује добро од лошег држања тела и
коригује

сопствено држање тела;

– препозна ризике гојазности и мршавости;

– наведе принципе правилне исхране и
примењује их

у свом свакодневном животу;

– критички се односи према рекламираним
производима

животних намирница;

– аргументовано дискутује о физичким
активностима и

начину исхране и ризицима неодговарајућих
дијета;

– доведе у везу вежбање са правима детета;

– аргументује значај вежбања после болести
и неких повреда;

– поштује потребе и могућности различитих
учесника

у вежбању и наведе примере равноправности
и неравноправности у спорту;

– преферира физичке активности на свежем
ваздуху са другом децом у односу на седење
код куће за компјутером.

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ

Основни циљеви овог предмета јесу да се код ученика:

развије функционална писменост из области животне средине и усвоје и примене концепти одрживог развоја.

Задаци наставе предмета *Чувари природе* за пети разред су:

развијање значаја образовања за животну средину

развијање вредности, ставова, вештина и понашања у складу са одрживим развојем

развијање здравог односа према себи и другима

умеће да се на основу стечених знања изаберу квалитетни и здрави стилови живота

примењивање рационалног коришћења природних ресурса

препознавање извора загађивања и уочавања последица

стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема везаних за животну средину

развијање радозналости, активног учешћа и одговорности

и подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.

Садржаји програма *Чувари природе*, поред основног теоријског приступа поседују и активни приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овакав креативан начин рада омогућава да се садржај програма реализује сходно условима, могућностима и времену.

Настава ће се углавном ослањати на пројекат *Зелени пакет* (GreenPack), а биће обогаћена и образовним филмовима у вези са очувањем животне средине и биодиверзитета.

ГОДИШЊИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН

Редни број	Наставна тема	Обрада нове наставне јединице	Лабораторијске вежбе, практични рад, теренски рад	Понављање, утврђивање, провера знања, систематизација	Укупно
1.	ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ	4	3	8	15
2.	ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ	4	0	4	8
3.	ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	5	0	3	8
4.	БИОДИВЕРЗИТЕТ – БИОЛОШКА РАЗНОВРСНОСТ	3	0	2	5
УКУПНО		16	3	17	36

ОПЕРАТИВНИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

Наставна тема	Ред. број	Наставна јединица	Тип часа
П О Л О Ж	1.	Основни појмови из области животне средине	Обрада

	2.	Основни појмови из области животне средине	Утврђивање
	3.	Утицај човека на животну средину	Обрада
	4.	Основни појмови из области животне средине	Утврђивање
	5.	Концепт одрживог развоја	Обрада
	6.	Концепт одрживог развоја	Утврђивање
	7.	Природна равнотежа	Обрада
	8.	Природна равнотежа	Утврђивање
	9.	Спровођење акција у заштити и очувању животне средине	Мали пројекти
	10.	Презентација пројеката или акција	Утврђивање
	11.	Вођење сопствене економије и економије природе	Мали пројекти
	12.	Презентација пројеката или акција	Утврђивање
	13.	Квалитетан и здрав стил живота	Мали пројекти
	14.	Презентација пројеката или акција	Утврђивање
	15.	Систематизација градива	Систематизација
	ОДГОВРАН ОДНОС ПРЕМА ОДРЖИВОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	16.	Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај
17.		Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај	Утврђивање
18.		Обновљиви и необновљиви природни ресурси	Обрада
19.		Обновљиви и необновљиви природни ресурси	Утврђивање
20.		Жива бића као природни ресурс	Обрада
21.		Жива бића као природни ресурс	Утврђивање
22.		Одрживо коришћење ресурса	Обрада
23.		Одрживо коришћење ресурса	Утврђивање
ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	24.	Појам, извори и врсте загађивања животне средине	Обрада
	25.	Глобалне промене и глобалне последице	Обрада
	26.	Глобално загревање и последице	Обрада
	27.	Глобално загревање и последице	Утврђивање
	28.	Озонске рупе и последице	Обрада
	29.	Озонске рупе и последице	Утврђивање
	30.	Смањење загађења и отпада. Рециклажа	Обрада
	31.	Глобалне промене	Утврђивање
БИОДИВЕРЗИТЕТ – БИОЛОШКА РАЗНОВРСНОСТ	32.	Дефиниција и појам биодиверзитета	Обрада
	33.	Угрожавање биодиверзитета	Обрада
	34.	Нестајање врста и заштита	Обрада
	35.	Биодиверзитет, угрожавање биодиверзитета и нестајање врста	Утврђивање
	36.	Систематизација градива	Систематизација

ВАННАСТАВНА АКТИВНОСТ

ХОР– годишњи програм и план рада

ПРВО полугодиште	ДРУГО полугодиште
-------------------------	--------------------------

Септембар	4	Фебруар	2
Октобар	4	Март	4
Новембар	5	Април	4
Децембар	4	Мај	4
Јануар	3	Јун	2
УКУПНО прво:		УКУПНО друго:	
20		16	

УКУПНО годишње: 36 часова

Часови хора се изводе континуирано од почетка до краја школске године 1 пут недељно у трајању од 45 минута са годишњим фондом од 36 часа за ученике од 5. – 8. разреда.

Циљ и задаци

Општи циљ часова хора је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Остали циљеви и задаци су:

- да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима;
- да упоредо са наставом певања ученицима даје и потребна теоријска знања;
- да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање.

Врсте активности које ће се основати у школи, у односу на способности и интересовања ученика, одређене су интересовањем ученика.

Репертоар хора обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.

У реализацији часова хора користе се одговарајући уџбеници, приручници и збирке, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

У току године хорће извести најмање девет дела, од којих нека заједно са оркестром.

Програм:

1. „Химна Вуку“ - химна
2. „Ми смо деца неба“ - народна (Србија)
3. „Пећка кандила“ - Жељко Панонац
4. „Химна Светом Сави“ - славска
5. „Везак је везла Дјева Марија“ - народна (Србија)
6. „Драги бато“ - канон
7. „Успаванка“ - В.А.Моцарт

8. „Јечам жѐла“ народна (Србија)
9. „Свилен конац“

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ОСНОВНА ШКОЛА «ВУК КАРАЏИЋ»

Школски одбор

Број: 983/1

Датум: 13.09.2022.године

Л О З Н И Ц А

На основу члана 119. Закона о основама система образовања и васпитања («Службени гласник РС», бр.88/2017,10/2019,6/2020 И 129/2021), члана 55. Статута Основне школе «Вук Караџић» у Лозници, Школски одбор је на другој редовној седници одржаној дана 13.09.2022.године донео следећу:

О Д Л У К А

УСВАЈА СЕ Школски програм за пети разред школске 2022/2023.године.

Школски програм Основне школе «Вук Караџић» у Лозници за пети разред школске 2022/2023.године је саставни део одлуке.

О б р а з л о ж е њ е

Законом о основама система образовања и васпитања («Службени гласник РС» бр. бр.88/2017,10/2019,6/2020 И 129/2021) утврђено је да школски одбор доноси школски програм,развојни план,годишњи план рада и усваја извештаје о њиховом остваривању. На другој седници Школског одбора, одржаној дана 13.09.2022.године, усвојен је Школски програм Основне школе «Вук Караџић» у Лозници за пети разред школске 2022/2023.године.

Сходно напред наведеном донета је одлука као у диспозитиву.

Председник Школског

одбора


Славица Ивковић